

VII. ÉVFOLYAM.

MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

1913. 14. szám.

Budapest, április 6.

CSENDŐRSÉGI LAPOK

Szerkesztő és kiadja
a M. kir. Csendőrségi Zsebkönyv
szerkesztő bizottsága.

ELŐFIZETÉSI ÁRA:

Egész évre - - 12 korona
Félévre - - - - 6 korona
Negyedévre - - 3 korona

Szerkesztőség es kiadóhivatal:
Budapest, IV., Egyetem-utca 4.

CSENDŐRSÉGI LAPOK

Szerkeszti és kiadja a M. kir. Csendőrségi Zsebkönyv szerkesztő-bizottsága.

ELŐFIZETÉSI ÁRA: Félévre — — 6 korona.
Egész évre 12 korona. Negyedévre 3 korona.

Megjelenik
minden vasárnap.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
Budapest, IV. Egyetem-utca 4. sz.

Württemberg csendőrtestülete.

Ismerteti: B. L.

Történeti visszapillantás.

Az ezernyolczszázados évek elején a közbiztonsági állapotok annyira rosszabbodtak az országban, hogy Frigyes király 1807-ben egy oly testület szervezését határozta el, a mely hivatra leendő a mindjobban lazuló közbiztonsági viszonyokat megjavítani s a csavargók, koldusok, rablók, betörők és egyéb gonosztevők seregét kirtani. Így keletkezett az országos lovastestület (*Landreitercorps*).

A lovastestület feladata volt az összes fő- és mellékutakat végigportyázni, a vándornép útszéli menedékhelyeit és szállóit, magánosan álló házakat megfigyelni, átkutatni, gyanusnak talált egyéneket feltartóztatni s a legközelebbi hatóságoknak átadni.

E mellett a közbátorságra hátrányos és a törvénybe ütköző jelenségeket figyelemmel kísérni s észleleteikről a hatóságoknak jelentést tenni tartoztak.

Végül kötelességük volt a postakocsikat kísérni s a rájuk bízott személyek és tárgyak biztonsága felett őrködni.

1807. évi december hó 1-ére összetoborzódott a testület személyzete Beulwitz őrnagy parancsnoksága alatt Hohenheim városban; az akkori állomány 3 tiszt, 1 szállásmester, 8 altiszt, 130 legény és 138 lóból állott, a mely ugyanazon hó közepéig az eredeti élelmezési állományra, nevezetesen 3 tiszt, 1 szállásmester, 12 altiszt, 200 legény és 212 lóra emelkedett.

A lovasok ugyanazon év december havának végével rendeltetési állomásukra indultak, úgy hogy Württembergben a lovastestület legényei 1808 január hó 1-én a mindegyiküknek kiutalt nyomtatott szolgálati utasítás alapján és szerint kezdték meg közbiztonsági szolgálataikat.

A testület egyenruhája ez volt: frakkalaku, egysoros kék kabát, gallérján és ujján fekete hajtóka, vállain fekete vállszalag volt; további öltözet: fehér mellény, fehér lovaglónadrág, magas szárú lovaglósizma, felkötő sarkantyúkkal; kalap, rajta sárga-fekete kokárda, kék köpönyeg.

Fegyverzetük: lovaskard, karabély, két pisztoly és két tölténytáskából állott; ezeket a mellen keresztvező fehér bőrszalagon hordták.

Igazságügyi, szervezési, kiegészítési, élelmezési tekintetben a lovastestület a katonai hatóságokhoz tartozott.

A közbiztonsági szolgálat ellátása tekintetében a lovas azon kerületi kapitány alá tartozott, a kinek körletében tartózkodott. A kerületi kapitány jelölte ki a lovaslegény állomáshelyét s azt a körletet, a melyet ennek bizonyos időközökben be kellett lovagolni.

1809-ben a testület — a mely már akkor az országos dragonyos-testület (*Landdragonercorps*) nevet viselte — lényeges állományváltoztatáson ment át, a mennyiben a lovas-legénység egy része gyalogosított; a gyalogosokat «*Landfüsilier*»-ek (országos lövészek) nek nevezték. Ugyanazon év nyarán a testület új szolgálati utasítással lett ellátva.

1811-ben a király a testület teljes átalakítását rendelte el. A tisztek s a legénység zöme elbocsáttattak. Az új tisztikar és legénység — a mely Stuttgartban toborzódott — kizárólag a hadseregből egészítődött ki. Az állomány: a parancsnok (törzstiszt), 8 tiszt (hadnagy), 1 lovas őrmester, 1 lovas szállásmester, 12 lovas tizedes, 140 lovas legényből, 2 gyalog-őrmester, 1 gyalogszállásmester, 12 gyalog tizedes és 200 gyalogosból állott. A testület ekkor a «*királyi csendőrség*» elnevezést nyerte.

A gyalogcsendőrök rövid karabélyt kaptak, mivel a hosszú katonapuskák, különösen postafedezeteknél — a mely szolgálatot kizárólag a gyalogcsendőrök látták el — nehezen kezelhetőeknek és otrombáknak bizonyultak.

Az 1816 október 30-án bekövetkezett trónváltozásakor (Frigyes után I. Vilmos következett) úgy a hadsereg, mint a csendőrség új egyenruhát kapott. Ez egy majdnem térdig érő, sötétkék kabátból, hosszú sötétkék nadrágból és posztócsákóból állt. A kabát, gallér és ujj hajtókája fekete posztó, a vállbojtok (epoulette) aljzata szintén fekete posztóval szegett; a kabát hátsó, alsó részén a dolmányéhoz hasonló lebben volt. E mellett szolgálatban egy kurtább kabát volt használatban. A lovascsendőrök a bal válltól a jobb csipőig húzott fehér bőrszalagot (bandelier) viseltek, míg a gyalog-

Első magyar vill. erőre berend. hangszer-gyár honvédség, valamint a m. kir. csendőrség szerződött szállítója és a Ludovika Akadémia házi hangszerkészítője, az Orosz és a szabadalmazott Rákóczi tárogató feltalálója Budapest, Lánoshid-utca 5. Gyár: Öntőház-utca 2. Ajánlja saját gyárában készült ósases vonós és fuvó hangszereit és alkatrészeket. Harmonikák erős elpusztíthatatlan hangokkal. Az összes hangszerek javítása olcsón eszközöltetnek. Arjegyzék minden hangszertől külön küldetik. ☞ Magyarország legnagyobb vonós és fuvós hangszerek gyára. ☞

STOWASSER JÁNOS

osztári és királyi udvari szállító, a cs. és kir. közös hadsereg, a m. kir. honvédség, valamint a m. kir. csendőrség szerződött szállítója és a Ludovika Akadémia házi hangszerkészítője, az Orosz és a szabadalmazott Rákóczi tárogató feltalálója Budapest, Lánoshid-utca 5. Gyár: Öntőház-utca 2.

csendőrök megtartották az előbbi (mindkét vállon keresztetű szíjjazatot).

1818-ban a tartományi kormányzóságok megszüntetettek, helyettük az ország négy kerületre osztották be a csendőrség ezen főhivatalok alá rendeltetett; 1819-ben bekövetkezett az országnak beosztása és szervezése a ma is fennálló rendszerre, a mely szerint az ország közigazgatási szempontból Stuttgart fő- és szék- városból és 63 főbivatalból (Oberamt) áll.

Szolgálatát illetőleg a csendőrtestület kizárólag a belügyminiszternek tartozott felelősséggel; szolgálati mulasztásokat a katonai, egyéb mulasztásokat a polgári bíróság bírálta el és torolta meg.

Az uralkodó 1822-ben a testület rendfokozatát egygel emelte; így nem volt többé közlegény-csendőr.

Károly királynak 1864-ben történt trónrajutásakor a csendőrség új egyenruhát kapott, és pedig sötétkék szolgálati posztósapka, világoskék szalaggal, szegélylyel és lószőrbokrétával, a táborig sapka hasonló posztóból készült, világoskék szegélylyel; a sötétkék posztókabát a hajtókák világoskékek; a galléron az őrsparancsnok egy szélesebb, helyette egy keskenyebb ezüsből szőtt paszománkát viselt; a bal mellén egy ezüstözött horgot viselt, amelyet egy a mellen átfutó világoskék zsinór tartott; az öltözetet sötétszürke nadrág — világoskék szegélylyel — egészítette ki.

1872-ben az öltözet a porosz minta után készült, azzal a különbséggel, hogy a kabát kétsoros volt. Az öltözet: sárgaveretes galogsági sisak (amelyre diszkivonuláskor fekete lószőrbokrétát tűztek), sötétkék sapka buzavirág-szinű szalaggal, sötétzöld kabát buzavirág-szinű hajtókákkal, sötétzöld vállszalag, rajta piros posztóból a járás száma; a tisztek a gallér és ujjhajtókán arany-, a legénység sárga vászonból szőtt paszománt viselt; rendfokozati jelek hasonlóak a hadsereg rendfokozati jeleivel; a tisztek vállrojtot viseltek; sötétszürke nadrág vörös szegélylyel, fekete köpeny egészítette ki az öltözetet; a tisztek a kabát felül még egy felöltőt is viseltek; a lő- és szálfegyverek megmaradtak. Az őrsparancsnok ezenfelül egy törkardot is kapott, a melyen ezüst bojt volt; a vállszalagon az őrsparancsnok ezüsből szőtt kettős, a helyettes egyes paszománt viselt.

1878-ban rendszeresített az aczélszürke nyári nadrág, 1893-ban a most is meglévő egysoros kabát, 1895-ben a szürke köpeny, 1900-ban egy hasonló színű nyári köpeny s 1902-ben a szürke posztóból készült táborig litewka.

Az a csendőr, aki a testületben 18 éven át szolgált, jogosult az ezüst kardbojtot viselni.

Szervezés, állomány, kiegészítés.

Elnevezése: *württembergi királyi országos csendőrtestület (Königlich württembergisches Landjägercorps).*

Országos rendőrségi jellegű s hivatása az állami és községi hatóságokat a közbiztonság fenntartása érdeké-

ben kifejtett tevékenységükben a kiadott szabályok és rendeletek alapján támogatni.

Közbiztonsági és gazdaságkezelési tekintetben — mint mint már említettem — a belügyminiszter alá tartozik, belső szervezése azonban katonai. Az 1906. évi rendszeresített állomány: 1 parancsnok (törzstiszt), 3 járásparancsnok (főiszt), 65 (32 első, 33 második osztályu) őrsparancsnok, 527 (263 első és 264 második osztályu) csendőr és 6 szállásmesterből (fourir) állott. Ugyanakkor az országban 65 fő- és 348 mellékállomás működött (az állomás megfelel az őrsnek).

A csendőrtestület több járásra tagozódik; a járás megfelel az osztrák csendőrségi osztályparancsnokságnak, a mi viszonyainkat tekintve a járás a mi szárny- és szakasparancsnokságunk közé volna sorolható. A járáson belül a csendőrök *állomásokra* vannak beosztva, amelyeket az állomásparancsnokok (a mi járásparancsnokunknak felel meg) vezetnek; minden főbivatal (Oberamt) székhelyén kell csendőrállomásparancsnokságnak is lenni.

Az állomásparancsnokság állományába tartozó csendőrök egy része az állomásparancsnokság székhelyén, másik része pedig a mellékállomásokon teljesít szolgálatot; az állomások székbelyeit a belügyminiszter állapítja meg. A csendőrtestület tisztikara a württembergi hadtest tisztjeivel egyenrangú.

Szolgálati ügyekben a testület parancsnoka a belügyminisztériumnak van alárendelve; a járásparancsnokok pedig ily ügyekben a testület parancsnokán kívül még az illetékes hatóság főnökének is alá vannak rendelve.

A testület legénységét a XIII. (würtembergi) hadtest *altiszteiből válogatja* ki a parancsnok. Felvételi feltétel: legalább hat évi csapatheli tényleges szolgálati idő; ebből legalább három évet az altiszti rendfokozatban kellett az illetőnek kifogástalanul tölteni. A szolgálati kötelezettség a próbaidő betudásával két év.

Az átvett egyén hat hó tartamára egyelőre ideiglenesen vétetik át; ezen idő alatt az illető, ha a követelményeknek nem felel meg, minden további indokolás nélkül elbocsátható.

A végleges átvétel alapját egy, a testület parancsnoka és a csendőr közötti szolgálati egyezség (kapituláció) képezi, amely rendszerint két évre köttetik s a mely megújítható. Oly csendőrök, kiknek szolgálati ideje — a csapatheli szolgálati idő beszámításával — a tizenkét esztendőt meghaladta, nem kötnek többé egyezséget; az ily csendőrök batározatlan időre önként továbbszolgálóknak tekintetnek.

Az állomásparancsnokokat, úgyszintén azok helyetteseit, az ügyvezett főcsendőrt (Oberlandjäger) a parancsnok nevezi ki a csendőrök állományából. Az állomásparancsnok kinevezése az első évben csak ideiglenes; ha ezen idő alatt kiderül, hogy nem képes hivatását kellően betölteni, lefokozható főcsendőrré, illetőleg csendőrré, anélkül, hogy ez büntetésnek tekintőnek, vagy

Ha fáj a feje ⁷ ne tétovázzék, hanem használjon azonnal **Beretvás-pastillát**

mely 10 perc alatt a legmákosabb migraint és fejfájást elmulasztja. — Ára K 1.20. — Kapható minden gyógytárban. Készíti Beretvás Tamás gyógyszerész Kispessten. Orvosok által ajánlva. Három doboznál ingy. postai szállítás.

Hajdúsági fekete czifraszűr.

Dobreczeni szürszabóműhely.

Dunántuli juhász-szűr.

A magyar czifraszűr.

bogy ezáltal katonai rendfokozatán változást szenvedne; tisztán az alkalmazásról van itt szó. A próbaszolgálatot teljesítő állomásparancsnok alörmesteri, a véglegesített örmesteri rendfokozatot visel.

A tizenkét évet — ebből a csendőrségnél legalább három évet — szolgált csendőr kitüntetés és megkülönböztetés jeléül gyalogtishti kardot — rajta ezüst bojt-tal — visel.

Jelvényes kitüntetés és szolgálati jel tekintetében a katonai hatóság alá tartoznak. Kiváló szolgálatokért a belügyminiszter külön jutalmakat utalványoz.

A legénység csakis a testület parancsnokának engedélyével nőülhet. Az engedély megtagadatik, ha 1. ezen házasságkötés a csendőrtestületre szégyent hozna, vagy ha 2. hiányzik a biztosíték. Ez 1500 márkát tesz ki, a melyet értékpapirokban a testület parancsnoka mindaddig őriz, amíg a csendőr a testületben szolgál.

Megtárgadatik a nőülési engedély akkor is, ha azt oly csendőr kéri, a ki három évet még nem szolgált a testületben, vagy az illető valamely főállomáson teljesít szolgálatot, a bol a legénység közösen lakik: ez utóbbi esetben megkaphatja a nőülési engedélyt, ha a szabad lakásra, illetőleg lakbérre való igényről lemond.

Oly mellékfoglalkozást vagy hivatalat, a melyért állandó fizetés jár, úgyszintén bármily ipari ág üzését elvállalni szigoruan tilos.

Egyéb mellékfoglalkozást csakis oly mérvben gyakorolhat, hogy ezáltal a szolgálat nem szenved s az a foglalkozás az ő szolgálati teendőivel összeegyeztethető.

A mint már említettem, a csendőrök a polgári igazságszolgáltatásnak vannak alárendelve. Oly kibágásokat, melyek a polgári büntetőtörvényben nincsenek felsorolva, fegyelmi uton a parancsnok torol meg. A parancsnok az ezredparancsnok, míg a járásparancsnok a kiküldönített százados fegyelmi fenytő jogával bír.

A csendőrtestület parancsnoka által kiszabott, illetőleg jóváhagyott fenytés elleni panaszok a belügyminisztériumban nyernek végleges elintézést.

Szolgálati ténykedése tekintetében a csendőr első sorban azon hatóságnak van alárendelve, a melyhez utaltatott. Így az állomáson lévő csendőrök a főbivatalnak (Oberamt), a mellékállomáson lévők pedig ezen helységek elöljáróságának vannak alárendelve.

A belügyminisztérium jogosult a csendőrségnak közbiztonsági szolgálatára vonatkozó szabályokat módosítani s a csendőrségnak a községi rendőrséghez való viszonyát szabályozni. E belső rend, úgyszintén fegyelem tekintetében saját katonai elöljáróinak van alárendelve.

A belügyminisztériumnak alá nem rendelt batóságok — kivéve, ha a késedelemmel veszély jár — a csendőrséget csak akkor vehetik igénybe, ha eziránt az illetékes hatóságot megkeresték. A bíróságok és ügyészségek közvetlenül érintkeznek a csendőrséggel. (Véga köv.)

Legénységünk egészségügyéről.

Irta: Pajtás.

Testületünk fokozatos fejlesztése és tökéletesbitése újabb utasításokat, szabályzatokat teremt. Szolgálatkezelésünkre, belügyeink menetére, bála intéző köreink böles gondoskodásának, van utasításunk, szabályzatunk elegendő. Egy dologban azonban még elég mostoha viszonyok között vagyunk. Legénységünk egészségügye fogyatékos, mert egészségének és különösen tisztének ápolására nem kap olyan oktatást és irányító befolyást, a melyre pedig a szolgálat érdekeit tekintve, nagy szüksége lenne. Nem mondom azt, hogy utasításunk az egészség ápolására s egynemely betegség ismertetésére és leküzdésére ne volna; mert «A szeszes italokról és a nemi betegségekről» czim alatt szakember által írott igen jó munka van közkézen, az E—3. jelzetű egészség-ápolási utasítással is el vagyunk látva, aztán a próbacsendőrök is tanulnak némi egészségápolási tudnivalót: de mindezek daczára igen szükséges, hogy addig is, amig egy tisztán a csendőrségi szolgálattal összefüggő orvosi munka látna napvilágot, minden előljáró hivatása, emberszeretete és tudása alapján alárendeltjeit a helyes életmódra, az egészség megóvására, a test ápolására és edzésére oktassa, nevelje és tudásával meggyőzni tudja.

Nálunk nincs mindig kéz alatt az orvos, akinek tanácsát és segítségét igénybe lehetne venni, legénységünk sok örsön teljesen magára van utalva; igen szükséges tehát az egészség ápolására, könnyebb megbotegedések leküzdésére, apróbb gyógyeljárások végzésére minden előljárónak, de különösen az örs- és járásparancsnoknak némi orvosi tudományra is szert tenni, hogy nemcsak önmagán és alárendeltjein tudjon segíteni, ba arra szükség van, hanem mint a személybiztonság öre, körletében segítségére és szolgálatára lehessen tanulatlan és az orvostól idegenkedő embertársainak is jó tanácsal és a tudás meggyőző erejével.

Azt hiszem sok előljárónak volt alkalma tapasztalni, hogy legénységünk jó nagy része ujsághirdetések alapján különböző agyondicsért titkos gyógyszert bozat megdrága pénzen, sokszor csak képzelt baját, de néha meglevő olyan betegségeét gyógyítani, amelyet magától fel nem ismerbet és annál kevésbé gyógykezelhet. Ez a jelenség, sajnos, az altisztéknél és az idősebb csendőröknél gyakoribb, mint a fiatalabb csendőröknél és a próbacsendőröknél, akik azonban szintén utánozni fogják idősebb bajtársaikat. Ha most tekintetbe vesszük, hogy az altisztek és utjabban a csendőrök az időközi (bavi) orvosi vizsgálat alól fel vannak mentve, mert feltételeztük róluk, hogy értelmi fokuknál fogva tudják azt, hogy mikor kell orvoshoz fordulniok: heláthatjuk, hogy ezek az emberek egészségügyben teljesen magukra vannak hagyva.

BUTOR

késpénzért v. részletfizetésre legjutányosabb áron
EHRENTREU ÉS FUCHS TESTVÉREKNÉL
BUDAPEST, VI., TERÉZ-KÖRÚT 8. SZ.
 Képes árjegyzék ingyen. :: Telefon 88—59.

BUTOR

1. Egri czipraszűr. — 2. Borsodmegyei szűrviselőt. — 3. Hajdúsági posztóvirágos szűr. — 4. 6. Régi bakonyi pásztorszűr. — 5. Dunántúli posztóvirágos juhász szűr.

A magyar czipraszűr.

De van még más oldalról is bizonyítéka ezen állításoknak. Legénységünk nagy része egyszerű földmives sorból kerül ki s már hazulról hozza magával az orvostól való idegenkedés érzetét. Ezt az érzést igen soknál sem a csendőri állás, sem a rendfokozat nem képes megváltoztatni.

Ha baja van, csendőr korában is szívesebben fordul hájtársaihoz, javasasszonyhoz, vagy más hozzá nem értő ember tanácsához, mint az orvoshoz. Igaz, hogy sokszor és sokaknál, akikben meg volna a jó szándék orvoshoz menni, kizárja annak megvalósítását az, hogy orvos nincs helyben és nagy utat kellene magtanni, míg orvoshoz jutna. Ilyenkor aztán úgy segít magán a csendőr, hogy a megsérült kézre a faltól tucset kapar, aztán leragasztja szivarok papírral, vagy hogy más vérszécsillapítót is említsek, poros, piszkos pókhálót tesz a vágott sebre. Kelevényre az örsfőzőnő vagy más valaki javasolta laput vagy házikotyvaléket raknak, ami sok esetben elmérgezési még jobban a sebet s utóljára kénytelen mégis üszkösödő sebbel kórházba menni, noha egy kis hozzáértés mellett házilag szépen lehetett volna gyógyítani minden veszély nélkül. És ki tudná felsorolni a sok sörbe, borba, ecetbe áztatott hamu, por, levél, hogyó stb.-ket, mézzel elkent löpor, pipamocok, sertésstrágya stb. stb. gyógyszereket, amelyekkel legénységünk tekintélyes része kudarja magát és beteg szervezettel, titkolva baját végzi a szolgálatot, gyötri magát, míg a betegség, a kór le nem dönti.

Már az idűig elmondottak azt hiszem elegendők arra, hogy az érdeklődést felkeltsék a legénység egészségében tuendő valami hasznos dologra. Mondhatná valaki azt is, hiszen könnyen lehet ezen segíteni, mikor annyi népszerű családi és nem családi orvosi munka áll rendelkezésre; egyszerűen beszereztetni minden örsnek és segítve van a bajon. Csak hogy ezzel nem érnék elégt, mert a népszerű orvosi munka még nem gyógyít, ha baj van; azután azt, bármilyen népszerű is, nem értené meg helyesen sok csendőr és végül a leirt betegségi jelenségek, tünetek alapján sok képzelt betegünk lenne, ami, merem állítani, rosszabb a valódi betegnél.

Nincs nekünk ilyen általános orvosi könyvekre szükségünk, hanem egy olyan orvosi tanácsadóra, amely a mi speciális szolgálati viszonyainkra való tekintettel volna szerkesztve és utmutatót, tanácsot adna a betegségek, apró rosszullétek leküzdésére, házi gyógyszerek ismertetésére és azok alkalmazására, valamint a csendőr testápolására, egészségének mikénti megóvására. De addig is, amíg ilyen munka napvilágot látna, az előjárók kötelessége legyen meggyőző magyarázatokkal, olvasottságuk, tudásuk és tapasztalataik alapján alárendeltjeiket jó tanácsokkal ellátni és alkalom adtán iskolázás alatt oktatni, hogy egészségüket megóvni tudják.

Kijelentem, hogy nem azt raandom ezzel, mintha az

előjárónak csoda-doktor, vagy kuruzsló szerepet szánnék, hanem csupán annyit, hogy intelligenciájánál, tanultságánál fogva tanácsot adhat — habár nem is orvos — annak, aki ilyen kérdésben arra tényleg rá van utalva.

Hogy tájékoztatót adjak az elgondoltokról, leírom vázlatosan, hogy minő oktatással tehet az előjáró szolgálatot a legénység egészségügyének.

Azok a betegségek, amelyek legénységünkönál általánosan jelentkezők és megvannak, a következők: a csúsz és a hűlésből, megfázásból eredő egyéb betegségek; a nemi bajok és a gyomorháj. Ezt a három betegséget lehet általánosan csendőr-betegségnek nevezni. Ezenkívül még a tüdővést említhetjük, mint általánosságban az egész emberiségre s így a csendőrökre nézve is veszedelmes kórságot.

Beszéljünk a csúszról és az átfázásból, meghűlésből eredő egyéb bajokról.

Hol hűl meg a csendőr? Meghűl külszolgálatban és meghűlhet otthon az örsön is. A meghűlés leküzdésére a test edzése az egyetlen biztosíték. A tulságba vitt meleg öltözködés elpuhítja a testet és hajlamossá teszi a könnyen való meghűlésre. Igen sokszor tapasztaltam, hogy legénységünk egy része éjszakai pihenőre otthon, a laktanyában meleg ruhában fekszik le. Némelyiken pamut vagy gyapjuból való ing és nadrág, harisnya, sőt mellény is van, amikor a meleg téli takaró alá buvik. Az alsónadrágot wul bokában beköti azért, hogy melegebben tartsa testét.

Éjjel természetesen kimelegszik, megizzad s ha hirtelen fel kell kelnie, a hidegebb levegőjű szobában megfázik és kész a meghűlés. Éjjel szükségét végezni könnyű papucsban, váltva kanyarított és nem felöltött köpenyvel megy ki a melegebből és újra ott a meghűlés. Mindezt elkerülheti pedig, ha normális (18° C.) melegségi szobában teljesen levetkőzve, rendes vászon ingben, gatyában fekszik le s ha felkél, akkor öltözik fel melegen, ha arra szükség van. A testnek és különösen a bőrnek szüksége van a levegőre, hogy ép maradjon és edződjék; hiszen az arcunk bőre, amit nem takarunk, ugyebár csak a legritkábban fázik meg, már pedig ha meleg ruházattal elzárjuk bőrünköt a természetes párolgás lehetőségét, elpuhulunk s könnyebben betegszünk meg. A fehérmű váltást is azért végzi az ember, hogy az izzadsággal és annak zsíros váladékával telített fehérműn át a levegő nem jut úgy a testhez és ugyebár szinte felfrissül az ember, ha tisztá fehérműt ölt magára?

Szolgalatban mindig az övszaknak és az időjárásnak megfelelő ruházatban kell lenni. A lábtól való felfázástól különösen órizkodjunk. Nem ajánlom szolgálatban senkinek a vékony harisnya viselését, még nyáron sem, mert eltekintve attól, hogy a vékony harisnyában köny-

Ölje meg a gazdaságában és háztartásában nagy károkat okozó egereket és patkányokat!
De vigyázzon, hogy hasznos állatait meg ne mérgezzo: 5197

VETERINÁRIA DROGERIÁBAN, BUDAPEST, LÓNYAY-UTCZA 18/b. SZ.

Egy holdra elegendő egérirtő ára 3 korona 50 fillérbe kerül. — Irjon egy levelező-lapot.

A Morrattin a mezei és házi egerek és patkányok között pusztító betegséget időz elő, megöli őket, de a többi állatra és az emberre ártalmatlan. — Megrendelhető a 5197

A magyar czifraszűr. — 7—9. Régi Nagykún czifraszűrök. — 8. Hortobágyi pásztorszűr. — 10. Újabb divatú biharmegyei és kalotaszegi szártípus. — 11. Mezőkövesdi matyók czifraszűrben. — 12. Régi borsodi czifraszűr.

nyen átnedvesedik vagy megfázik a láb; még a gyalogláshoz sem czélszerű, mert könnyen szerezhet benne feltörést a csendőr. A gyalogló embernek legjobb a vastagtalpu, erős lábbeli és a kapca. A kapezával bőven begöngyölt láb könnyebben áll ellent az idő viszontagságainak és jobban bírja a gyaloglást. Példa erre a hegyvidék lakossága, a pásztorkodó, vadászó, sokat járó emberek, kik mind bőven becsavargatják lábaikat.

A lábtól való felhülésnek egy másik oka, hogy épen a vékony barisnyús legénykedők szolgálat közben kis pihenők alatt is lehúzzák a lábbelit, szárítják a harisnyát s elmelegedve rendszerint hideg földre, nedves fübe ülnek le pihenni. Leghelyesebb, ha a lábbelit csak a nagypihenő helyén — de ha ott ágyban lehet pihenni — föltétlenül húzzuk le. Meleg tavaszi és nyári időben kis és nagy pihenőknél is lehúzzhatjuk a csizmát, ha nem vagyunk már felmelegedve és elizzadva, ott ahol a viszonyok megengedik a harmatos füben való mezítláb-jarást (Kneip-kúra), ami igen egészséges dolog és egy pár perc alatt felfrissíti az idegeket, de felmelegedett testtel a csizmát lebuzva, nedves füben ülni, vagy hideg vízben álldogálni, lábat áztatni igen veszedelmes és sok csendőr kapott ilyen meggondolatlanságból eszt, reumát.

A hülésből eredő betegségeknek egy szintén legénysegünknel előforduló módja az, hogy szolgálat közben a nagy- és középpihenők idejét egyesek nem a pihenésre, hanem meggondolatlanul és könnyelműen nemi ügyeik lebonyolítására szokták felhasználni. Most már könnyen belátbatja bárki, hogy az az ember, akinek teste a fárasztó menetelés alatt elernyed és rá van utalva a pihenésre, nem kaphat újabb erőre, ha nem pihen, sőt a nemi érintkezéssel még jobban elerőtleníti magát.

Eltételezve még attól, hogy az ilyen kimerült idegzetű ember a szolgálatát sem végzi ezután rendesen, kiteszi magát annak is — a fenyítésről sem beszélve — hogy igen könnyen szerez betegséget, mert a fáradt, kimerült test hajlamosabb a betegségre, mint a kipihent, felfrissült.

(Vége köv.)

ÁLTALÁNOS ISMERETEK.

Az Athos zárdái.

(Vége.)

A mi végre a belberendezést illeti, ez az intézmény előállításának megfelelőleg négyféle. Vannak a szenthegységen zárdalakók vagy szerzetesek és vannak remeték; e két osztálynak mindenike ismét szigorúbb vagy enyhébb szabályzatot követ. A zárdák között azok, melyek a szigorúbb szabállyal bírnak, Coenobiáknak nevezetnek. Ezekben az élethossziglan uralkodó apátnak feltétlenül engedelmességni, s előtte minden alkalommal leborulni tartozik minden egyes barát. Itt az egyesnek nincs sem joga, sem birtoka, s egyenlő ételben, ruhában, ha kell ápolásban részesül minden társával, még az apáttal is. Sok tekintetben elütnek ezektől az enyhébb szabályzatú vagy úgynevezett «önelhatározó» zár-

dák (idiorrhithma monasteria). Itt mindig csak egy évre választatik az előjáróság, még pedig több személyben, hogy soha egyeduralom ki ne fejlődjék. A szerzetes szabadon rendelkezhetik vagyona felett, külön lakást bérelhet magának tetszés szerint, ételről, ruháról maga gondoskodik, s többnyire csak az istenisztelet és a közgyűlés alkalmával jó érintkezésbe társaival. Hasonló viszonyban mint a szerzetesek, áll egymáshoz a remeték két osztálya is. Ezek közül az enyhébb csak «elvonult»-nak (anachoretos), a szigorúbb ellenben «önkinzónak» (asketes) mondatik. Ez elnevezések tökéletesen kifejezők. Az elvonult remete nem él még teljes magánosságban. Fizet a zárdáknak egyszer-mindenkorra egy bizonyos meghatározott összeget. Ennek fejében, élete betöltéséig mind maga, mind egy vagy két társa, illetőleg szolgálja, részére nyer: először egy kis kápolnával összekötött házacskát, valamely zárdától 1—2 órányi távolságban; továbbá zöldségre való kertet szállót, végre egy-néhány dió-, mandola- és cseresznyefát. Mindezzel élhet kénye-kedve szerint, naponta háromszor imádkozik a kápolnában, vasárnaponként eljár a zárdatemplomba, és különben nem törődik a világgal semmit.

Égészen más az önkinzók élete. Az ilyen állapot elviseelésére már csak az olyan életunt ember vállalkozhatik, kinek világ- és embergyűlölete fölélegessé, sőt terheissé teszi még egyetlen ember társaságát is. Nem is kell az ilyennek ház, kert vagy szállóhegy. Az őserdő legregényesebb pontjain, kiszögellő sziklaescsokon, vagy az árnyékos völgyek valamelyik zugában tünnek fel gunybói vagy barlanglakásai az igazság eme tökéletesen begyakorlott mestereinek (az asketes szónak ez az eredeti jelentése.) Ezek is, mint az előbbiek, saját kezök munkájával keresik kenyerüket, ámde sem kerttel, sem szállóhegygel vagy gyümölcsfákkal nem bírnak, és bort egyáltalában nem isznak.

Az erdő vad gyümölcsei, egy kis babültetvény és a zárdából szolgáltatott kétszersült kenyér: ebből áll eledelük egész évben. És ha épen nincsenek elfoglalva sem eledelök keresésével, sem imádkozással, akkor szöveteiket készítik, rózsajelvényeket gyártanak, fából vagy szarúból faragványokat csinálnak, vagy a szenteket ábrázoló kis képeket festenek, s mindezt elviszik a zárdába s kicserélik kétszersültért és ruháért. Ünnepeken vagy a zárdákba, vagy saját templomukba mennek. Mert vannak helyek a félszigeten, s neveiket a zárdák között fel is említettük, bel e remeték, bár teljesen elkülönítve élnek, mégis úgyszólván községet képeznek együtt, s közös templommal is bírnak. Ide járnak le az egyes remeték, s itt végzik el ünnepeken azon imádkozást, melynek a hétköznapi óráiból is legalább nyolczat kell szentelniök.

Fölemlítettük már, hogy egyszer, de épen csak egyszer, volt veszélyeztetve a keleti kereszténység e nagy vezeklő intézete a gazdagság által. De azóta a zárdáknak sem anyagi folytonos gyarapodása a jóllétre és fényűzésre, sem tekintélyöknek három világrészre kiterjedése, külső világi hatalom utáni kapkodásra a barátokat rá nem bírhatta. Mi ennek az emberi nem történelmében majdnem páratlan jelenségnek az oka? Mi szülte azt, hogy sz. Péter patrimoniuma elenyészett, a sz. Basilius alkotta, csaknem egyenlő koru község ellenben fennáll, és fennálland minden emberi számítás szerint még sokáig? Nem más, mint az, hogy ez intézmény soha a világgal alkuba nem bocsátkozott, egyházi jellegét hiven megőrizte, és sohasem engedett legkevésbé is azon szigorú szabályokból, melyeket a IV. században élt kappadocziai sz. Basilius a keleti világ szerzetei ré-

szére meghagyott. Ezen rendszabályok is, megegyezően a nyugoti szerzetekével, az engedelmesség, szegénység és szüziesség hármasság fogadásterében összpontosulnak. De tökéletesebb, szigorúbb betöltése e fogadásoknak az Athos szerzeteseinél már alig képzelhető e világon. Az engedelmisségben — legalább a szigorúbb szabályzatú zárdákban — elmennek az egyéni akarat teljes kiirtásáig; a szegénységet — ezen zárdákban — oly betűszerinti értelemben veszik, hogy egyáltalában semmivel sem szabad birnia az egyes barátnak. De az „önellátározó” zárdákban is legalább annyiban meg van szorítva a vagyonnal való szabad rendelkezés, hogy étel és ruha dolgában még a legjobb módú szerzetes is szigorúan le van kötve a szabályok megtartására; nevezetesen: mindenféle állat húsát — a halakat kivéve — egyáltalán tilos enni; böjt idején — a mai pedig nyolcz hava az évnék — tilos ezentúl még a hal, a tojás, sőt az olaj is. Rubát és egyéb kényelmet illetően semmi nemű vászon ágynemű vagy fehérruha nem türelik; még az ing is gyapjuból készült, ágyul pedig közönséges durva szőnyeget használnak. Olló vagy beretva egész ismeretlen dolog az Athoson, és ha igen hosszúra nő meg a haj, összefonva föltekerik a magas fekete kalap alá. Mind e sanyargatásoknál azonban sokkal elviselhetetlenebbek a virrasztások. A nyugoti egyházban is megvannak az úgynevezett vigiliák, de oly kiterjedésben, oly következetességgel, mint az Athos zárdákban sehol sem gyakoroltatnak. Ezen, görögösen agrypiniáknak nevezett virrasztások tulajdonképen napirendben vannak náluk, mert minden éjjelből legalább négy órát kell imádkozásra fordítani. De nem így az ünnepek előestéjén. Ekkor egész éjjel nem szünik meg ének, ima és misomondás, és napkelte után kezdődik csak még a rendes istentisztelet, sőt van rá eset, hogy egyes rajongók, nem elégedvén meg ezen kiuzással, huszonkét órát is kitartanul folytonos imával és virrasztással, míg nem erőltlenül rognak össze.

Ime így élnek, így bálnak az Athos hegység vezeklői. De épen mivel itt oly rideg és szomorú komolysággal veszik a bűnbánatot, a kéjnek soha nem hódolnak, a világ örömeiről teljesen lemondtak, ép ezért kívánczik ide annyi bűnös a görög egyház birodalmából, és ezért oly nagy, oly állandó ez intézmény tekintélye és befolyása a népre. Kérdés ugyan, vajjon a lemondásban, a földi öröm megvetésében a test sanyargatásában áll-e az igazi bűnbánat; kérdés, nem helyesebb és keresztényhez méltóbb-e megküzdeni a világgal, mint visszavonulni abból a magányba, a hol senkivel jót nem cselekedhetünk; de a ki már nem talál magában erőt szembe szállni a világgal, a ki csendet óhajt, a ki nyugalom után sóhajtozik s a világtól már nem vár, nem kíván többé semmit, az nem találhat jobb helyet magának, mint az Athos zárdáit!

KÉPEINKHEZ.

A magyar czifraszűr.

A magyar népnek ez a hosszú időn át kedvelt ruhadarabja, ügylátszik, lassanként kezd kimenni a divatból s ha csak az ország valamelyik nemzetisége át nem veszi, talán teljesen meg is szűnik a viselete.

A magyar népnek közel ötszázéves ruhadarabja megy veszendőbe a szűr megszűnésével s népünk szegényebb lesz egy festői ruhadarabbal. A szürszabóság ugyanis 1462-ben alakult cézbes mesterséggé. Az Alföldön a

debreczeni szürszabók kapták meg először a kiváltságlevelet, még pedig nem kisebb személytől, mint Szilágyi Erzsébettől, Mátyás király anyjától. S mint egyik legfontosabb iparág szerepelt a szürszabóság hosszú századokon át az egész Alföldön.

Természetesen ez is, mint minden más viselet, különböző vidékek szerint, számtalan változatban került beszűnőbe. Hosszu ideig különféle színben himzett virágokkal, rózsával, szegfüvel, nefelejessel, rózs- és tölgyfa-levéllel, de leginkább tulipánnal díszítették; majd ezt kiszorította a szines posztóból kivágott virágokkal és zsinórzattal való díszítés. Egyik helyen kihajtott széle, magas gallérral és még hátul is lecsüngő, kihimzett gallérral készítették; másik helyen az elől kihajtott széle egy darabból állott a hátul lecsüngő gallérral. A kivarrások, illetve díszítések is az egyes vidékek szokásai és egyéb viseletei szerint alakultak.

S hogy mennyire szerette a magyar nép ezt a minden ízében magyar ruhadarabot, bizonyítja az, hogy viseletét igen sok népdalban megörökítelte. Szinte hetikén vágta ki a legény a babájának, hogy a szegre-akasztott czifraszűrét hozza ki és akaszsa a nyakába, mert ott annak a helye, betakarlak vele, gyengé majorránna! Majd mikor a babája hűtlenségén kesereg, akkor is a czifraszűrét nevezi meg szemtanúnak arra, hogy bányszor volt a hűtlen a vállára borulva! És a pásztorlegény is, a bekötött szűrűjaira czélezve, úgy ingerkedik imádottjával: «de nem tudod rózsám mi van benne!» Majd megsajnálja a kíváncsisiskodó leányt s hamarosan meg is mondja neki, hogy: «az egyikben aczél, kova, tapló!» aztán jókora nagyokással hozzáteszi: «a másikban százforintos bankó!» Ez utóbbi ugyan inkább olyan negédes henczegésből származó állítás, mint komoly valóság; mert ha az egyikben a megnevezett tüziszerszámok bizonyosan ott voltak is, de már a másikban sokkal bizonyosabban a napi elemőzsiát vitte magával a karántól távozó pásztorlegény.

A czifraszűr egyébként értékes ruhadarab is volt. Husz, harmincz forintokat, sőt többet is fizettek egy-egy szépen díszített fehér vagy fekete szűrért. Tehát eléggé nyugodtan hitelezhetett a korcsmáros a nála hitelben borozó legénynek, mikor ez pénze fogytán azzal vigasztalta, hogy: «itt hagyom a czifraszűröm érte!»

Sajnos, már nemsokára csakis így, a nótából fogjuk ismerni a czifraszűr poézisát és romantikáját. Mert a jelen számunkban közölt képeken bemutatott czifraszűrök pár évtized múltán már csak utolsó birmondói lesznek a letűnőben levő szűrviselőnek. A Nemzeti Múzeum Néprajzi Osztálya gyűjtötte össze ezeket nagy fáradozások árán, hogy mint a magyar ornamentika egyik elsőrendű kincsét megmenthesse a teljes enyészettől.

HIREK.

Baleset egy czéllövészetnél. A györmegyeri Tét község határában márczius 28-án délután megtartott csendőrségi czéllövészet alkalmával Horváth György III. próbacsendőrr Borsó Mihály téti lakost véletlenül megöltte. Borsó sérülése életveszélyes. Az eset kivizsgálása czéllövészetből Goreczky Gyula százados, györi szárnypurancnok, a helyszínére kiszállott.

Bosszuálló munkások. A bihari erdőipar részvénytársaságnak a biharosai batárban, piatraallnai erdőrészen levő fátelapén Perl Izsák munkafelügyelő Mokán Kosztin, Dobra Tódor, Krecz Biszio, Gyura Tódor és Paska

Péter aranyosfői lakos, erdei munkásokat dologtalan és felcselő természetük miatt, márczius 13-án, a munkából elbocsátotta. Az elbocsátott öt munkás fizetésük felvétele után, a fenti erdőrészen levő kintinba tért, honnan bepálkázás után az onnan mintegy 800 méter távolságra levő és kanyarulatos be-vágásban fekvő rönk rakodóhoz ment és ott Perl Izsik munkafelügyelőt meglesve, agyonverte. A beismerésben levő tettesek a bibarkabai őrs által elfogva, a bűnjelekkel együtt a topánfalvai kir. járásbírósnak átadattak.

A virtus vége. Varga Ferencz V. és Leja Róbert csendőrökből állott keszthelyi őrsbeli járőr, szolgálateljesítés közben márczius 24-én éjjel az utcán ittasan garázdálkodott Mayer honvédluszárt tizedest és Eichinger buszárt csendre intette, mire azok a járőrt szidalmazni kezdtek. Erre járőr a garázda huszárokat elfogta és a honvédluszárt-laktanyába kíséte. A laktanyába érve, a két huszár az udvaron kardot rántott s a járőrt megtámadta. A támadás elláritására, mely különösen a tizedes részéről igen heves volt, minthogy az ismételt figyelmeztető felbivások eredményre nem vezettek, Varga csendőr löfegyverét használta és Mayer tizedest jobb mellén találva, életveszélyesen megsebesítette.

Csapatok által átengedendő tényleges állomány jelentkezők beosztása. A folyó évi márczius hó 22-én kelt 30642 16. számú honvédelmi miniszteri körrendelet értelmében a m. kir. I. és VII. számú csendőrkerületek megváltozott területi beosztása folytán és annak következtében, hogy a cs. és kir. hadügyminiszter ur folyó évi január 22-én kelt 6511/Abt. 2. St. ex 1912. számú körrendelete szerint, a magyar szent korona országaiból kiegészítő cs. és kir. hadseregbeli gyalogezredek 1913 április hó 1-étől évenként négy helyett hat főnyi legénységet tartoznak a m. kir. (horvát-szlavon) csendőrség részére átengedni és pedig: az 5., 50., 51. és 82. gyalogezredek az I. számú csendőrkerületnek 24 főt, a 23., 46., 61., 86. és 101. gyalogezredek, a 2., 3., 4. és 5. huszárezredek a II. számú csendőrkerületnek 30 + 16 = 46 főt, a 32. és 38. gyalogezredek, a 6., 7., 8., 9. és 13. huszárezredek a III. számú csendőrkerületnek 12 + 20 = 32 főt, a 25., 34., 60., 65., 66., 67., 68. és 85. gyalogezredek és a 12. huszár ezred a IV. számú csendőrkerületnek 48 + 4 = 52 főt, a 12., 19., 26., 71., 72., 76. és 83. gyalogezredek az V. számú csendőrkerületnek 42 főt, a 44., 48., 52. és 69. gyalogezredek, a 10. és 11. számú huszárezredek a VI. számú csendőrkerületnek 24 + 8 = 32 főt, a 2., 29., 31., 33., 43., 62., 63. és 64. gyalogezredek a VII. számú csendőrkerületnek 48 főt, a 6., 37. és 39. gyalogezredek, az 1., 14., 15. és 16. huszárezredek pedig a VIII. számú csendőrkerületnek 18 + 16 = 34 főt, végül a 16., 53., 70., 79., 70. és 96.

gyalogezredek és az 5. és 12. dsidas ezredek a horvát-szlavon csendőrparancsnokságnak 36 + 8 = 44. főt tartoznak átengedni. Azok a legénységi egyének, kik a tényleges szolgálatuk végével kérik a csendőrséghez való közvetlen felvételüket, valamint a tartalékos és póttartalékos jelentkezők is, azokhoz a csendőrkerületekhez nyerik beosztásukat, amelyhez felvételüket óhajtják.

Kérelem. Bodányi Kálmán, Nógrádmegye Fülek községben állomásozó csendőr, egy fontos ügyből kifolyólag kéri Menezel János őrmestert, hogy czinét közölje vele.

KÜLÖNFÉLÉK.

Hidegvér. Ritka példáját adta Martin Paulson akroni vasúti munkás férfiás kitartásának és hidegvérűségének. Paulson leesett a vonatról s a kerekek levágták a bal karját. A szerencsétlenséget senki sem vette észre s a vonat tovább haladt. Mikor Paulson magához tért, föltápáskodott, fölvette a leszakított karját s elvánszorgott a legközelebbi váltóórházig. Az ör nyomban orvosért telefonált, a ki szerencsére a közelben volt és sikerült elállítania a vérzést. Az orvos ekkor mentőkocsiért telefonált, a melyet azonban valami föltartóztatott és sehogysem akart megérkezni. Erre Paulson azt ajánlotta, hogy miután a lábainak semmi baja, legjobb lesz, ha gyalog besétálnak a kórházba. Úgy is tett. Paulson fölvette a karját s gyalogszerrel szépen bevitte a mintegy mérföldnyi távolságra eső kórházba.

Szerkesztői üzenetek.

A szerkesztőség a szolgálattal kapcsolatos kérdésekre és névtelen levelekre nem válaszol, kéziratot vissza nem ad, levélben pedig csak igen kivételes oly esetekben válaszol, ha a válasz — kényességénél fogva — nyilvánosan meg nem adható. Kérjük ennél fogva olvasóinkat, hogy leveleikkel bélyeget ne küldjenek.

B—49. Nincs kizárva. — Jobban teszi különben, ha otthon ül, szorgalmasan tanulja az utasításokat és oktatja legénységét, mintha — az ön szavaival élve — a hosszú karddal «grasszál»-na.

József 71—72. Ön nincs közöttük. — Kiki, annly gyorsan teheti.

A. P. Amint tere akad.

Bodrog. Szíves ajánlatát köszönettel mellőzzük.

1888. Automobil, szó szerinti fordításban annyit, mint «megtétél mozgó»; technikai elnevezése: gépkocsi. A hajtóró szerint lehet: benzín-, villamos- vagy gőzmotoros gépkocsi. Tülnyomó részben a benzinos, legkisebb mértékben a gőzmotoros terjedt el.

Magyar Köztisztviselők és Állami Alkalmazottak Takarékpénztára

Köztisztviselői kölcsönök törlesztésére.

Előlegek értékpapírokra.

Családi házak és telepek létesítése.

részvénytársaság

Budapest, VII., Erzsébet-körut 12.

— Telefon 153—44. szám. —

Alaptőke 1.000.000 korona.

Kölcsönök lakbérletiltás ellenében.

Külföldi pénznemek vételére és eladására.

Elfogadunk betéteket takarékpénztári könyvecskére. 1. Oly takarékbetétek után, melyeket hat hónapi felmondási idő lekötése mellett helyeznek el intézetünkkel, 6% (hat) hetéll kamatot fizetünk (A tőkekamatadó levonásával.) 2. Oly takarékbétét után, melynél a betétevő az 1. pontban jelzett felmondási időt ki nem köti, 5 1/4% (öt és fél) hetéll kamatot fizetünk (A tőkekamatadó levonásával.)

Előleget nyújtunk értékpapírokra, sorsjegyekre, vidéki Intézetek részvényeire.

Személyi kölcsönöket folyósítunk kezesség mellett vagy jelzálogos biztosíték ellenében, jutányos kamattétel mellett. Utalványok, Intézetvények és chequék beszedését elvállaljuk igen mérsékelt költségek felszámításával. Vesszünk és eladunk értékpapírokat, idegen pénzeket.

HIVATALOS RÉSZ.

SZEMÉLYI ÜGYEK.

Nyugállományba helyeztetett:

1913 április hó 1-ével:

Csoma Sámuel, VII. számú csendőrkerületbeli törzsermester, a «Felülvizsgálati szabály» 3. §. 1. pontja alapján.

Választott lakhely: Marosvásárhely.

Ideiglenes nyugállományba helyeztetett:

1913 április hó 1-ével:

Kinn János, V. számú csendőrkerületbeli járásörmester, a megejtett felülvizsgálat alapján, mint «csendőrségi szolgálatra mindenkorra alkalmatlan».

Választott lakhely: Balassagyarmat.

Jeszenszky András, II. számú csendőrkerületbeli járásörmester, a megejtett felülvizsgálat alapján, mint «csendőrségi szolgálatra mindenkorra alkalmatlan».

Választott lakhely: Szabadka.

Okiratilag megdicsértettek:

A magyar szent korona országaihoz tartozó csendőrség felügyelője által:

Barta Ferencz, Kósza József I. számú, Magyar László IV. számú, Mohácsi Ferencz, Szolga Albert, Györffy András és Keresztes József VI. számú csendőrkerületbeli járásörmesterek, továbbá Kapronczai Bálint és Gergely János VI. számú csendőrkerületbeli őrmesterek és Horváth Károly VI. számú csendőrkerületbeli törzsermester, hosszas csendőrségi szolgálatuk alatt kifejtett eredményes tevékenységükért.

A m. kir. I. számú csendőrkerületi parancsnokság által:

Mester János őrsvezető cz. őrmester, hosszas csendőrségi szolgálati ideje alatt úgy a közbiztonsági szolgálat terén, valamint számvivőségi segédmunkási teendők végzésében kifejtett kiválóan buzgó és eredményes tevékenységeért, nemkülönben mindenkorai példás magaviseletéért.

Menyhárt János őrmester 18 évet és Pongrácz János őrsvezető cz. őrmester 14 évet meghaladó csendőrségi szolgálati ideje alatt a közbiztonság terén kifejtett eredményes működéséért, nemkülönben alárendeltjeinek helyes vezetéseért és őrsének jó rendben tartásáért.

Demián János csendőr, 15 évet meghaladó csendőrségi szolgálati ideje alatt úgy a közbiztonság terén, mint minden irányban tanúsított buzgó és eredményes működéséért és jó magaviseletéért.

Szakács József őrsvezető cz. őrmester, a közbiztonság terén 15 évet meghaladó csendőrségi szolgálati ideje alatt buzgó, kötelességű és eredményes működéséért, alárendeltjeinek helyes vezetéseért, valamint őrsének jó rendben tartásáért.

Biró Balázs őrsvezető cz. őrmester, hosszabb csendőrségi szolgálati ideje alatt általában, de különösen mint őrsparancsnok a közbiztonság terén kifejtett eredményes működéséért, nemkülönben alárendeltjeinek helyes vezetéseért és őrsének jó rendben tartásáért.

Csergő Imro őrmester, kilencz évet meghaladó csendőrségi szolgálati ideje alatt úgy a közbiztonsági szolgálat terén, valamint segédoktatói, számvivői és

segédtszti segédmunkási teendők végzésében kifejtett kiválóan buzgó és eredményes tevékenységeért, nemkülönben mindenkorai példás magaviseletéért és magatartásáért.

Koroján János őrsvezető cz. őrmester, őrsének helyes vezetéseért, alárendeltjeinek czéltudatos nevelése és befolyásolásáért, valamint a közbiztonsági szolgálat terén kilencz éven felüli csendőrségi szolgálati ideje alatt kifejtett ügybuzgó és eredményes tevékenységeért.

Pál István III. őrsvezető cz. őrmester, mivel előbb mint őrsparancsnok őrsét éveken át kiválóan vezetett, alárendeltjeit helyesen és czéltudatosan befolyásolta, a közbiztonság terén ügybuzgóan működött, továbbá mert mint számvivőségi segédmunkás és az irodai teendőket pontosan, buzgón és szakértelemmel végzi.

Vincze István őrmester és Kovács Mózes III. őrsvezető cz. őrmester, őrsének éveken át kiváló vezetéseért, alárendeltjeinek helyes és czéltudatos befolyásolásáért, valamint a közbiztonsági szolgálat terén hosszas csendőrségi szolgálati ideje alatt kifejtett ügybuzgó és eredményes tevékenységeért.

Bartalis Péter őrsvezető cz. őrmester, őrsének éveken át kiváló vezetéseért, alárendeltjeinek helyes és czéltudatos befolyásolásáért, valamint a közbiztonsági szolgálat terén hosszas csendőrségi szolgálati ideje alatt kifejtett ügybuzgó és eredményes tevékenységeért.

Gegő Imre őrsvezető cz. őrmester, 12 évi csendőrségi szolgálati ideje alatt tanúsított kötelességű és igen eredményes szolgálataiért.

A m. kir. VI. számú csendőrkerületi parancsnokság által:

Vincze József járásörmester, a legénységi létszám kiegészítése körül a jelentkezők szorgalmas gyűjtése által öt éven át kifejtett buzgó és eredményes tevékenységéért.

Páris Lajos, Kelemen Miklós, Bandli Károly, Kutasi Károly, Zsiborács István, Danes István, Krivarics József, Németh János IV., Gelencsér Ferencz és Göcze József I. őrsvezető cz. őrmesterek, hosszas csendőrségi szolgálati idejük alatt a közbiztonsági szolgálat terén általában kifejtett buzgó és eredményes tevékenységükért, őrsüknek rendbentartása és alárendeltjeiknek helyes vezetéseért.

Komáromy Mihály és Marton Vincze csendőr cz. őrmesterek, mert hosszas csendőrségi szolgálati idejük alatt a közbiztonsági szolgálat terén általában nagy buzgalommal és eredményesen működtek és alárendeltjeikre jó befolyást gyakoroltak.

Nyilvánosan megdicsértettek:

A m. kir. I. számú csendőrkerületi parancsnokság által:

Péter József és Ferencz András járásörmesterek, hosszas csendőrségi idejük alatt általában, de különösen mint őrs-, járás- és szakasparancsnok-helyettesi minőségben kifejtett fáradhatatlan ügybuzgóságuk, kötelességtudásuk és eredményes tevékenységükért.

Ince Ákos őrmester 15 évi, Csösz Sándor őrsvezető cz. őrmester 14 évi, Borcsa Mihály őrsvezető cz. őrmester 16 évi és Csulak Lajos őrsvezető cz. őrmester 11 évi csendőrségi szolgálati idejük alatt általában, de különösen mint őrsparancsnok minden irányban tanúsított buzgó és eredményes tevékenységükért és jó magatartásukért.

Harai Antal csendőr cz. őrmester 11 évi, Varga Károly csendőr 10 évi, Nagy József I. csendőr 8 évi és

Komán Tibamér csendőr 7 évi csendőrségi szolgálati idejük alatt kifejtett lankadatlan ügybuzgóságuk és példaszzerű kötelesség-hűségükért.

Plyés Lázár őrsvezető cz. őrmester, mivel 10 évet meghaladó csendőrségi szolgálata alatt teljes megbízhatóság mellett a közbiztonsági szolgálat terén dicséretes szorgalmat és tevékenységet fejtett ki, őrsét pedig jó rendben tartotta és alárendeltjeit helyesen befolyásolta.

Csere György csendőr cz. őrmester, mivel nyolcz évet meghaladó csendőrségi szolgálati ideje alatt teljes megbízhatósága mellett a közbiztonsági szolgálat terén dicséretes szorgalmat és tevékenységet fejtett ki.

Balázs János csendőr cz. őrmester 7, Horváth Márton csendőr 7, Tamás Tamás csendőr 6, Gergely Gyula csendőr 6 és Szabó Mátyás csendőr 7 éven felüli csendőrségi szolgálati idejük alatt tanusított minden irányu kötelesség-hű működésükért és szorgalmukért.

Nagy Sándor II. járásőrmester, mint őrs- és járásparancsnok, minden irányban tanusított buzgó, kötelesség-hű és eredményes tevékenységeért.

Szendrei Antal őrsvezető cz. őrmester, mint őrsparancsnok, minden irányban tanusított buzgó és eredményes tevékenységeért.

Máté Lajos csendőr cz. őrmester 5, Csizi Henrik csendőr 9, Vargyas Antal csendőr 7 és Lőrincz János csendőr szintén 7 éven felüli csendőrségi szolgálati idejük alatt tanusított minden irányu kötelesség-hű működésükért.

Fülöp Ferenc őrsvezető cz. őrmester, a közbiztonsági szolgálat terén hosszas csendőrségi szolgálati ideje alatt kifejtett buzgó és eredményes tevékenységeért és mint őrsparancsnok, alárendeltjeinek helyes és célzatos vezetéseért.

Hamuzsner Mihály csendőr cz. őrmester, hat évet meghaladó csendőrségi szolgálati ideje alatt egyrészt a közbiztonsági szolgálat terén, másrészt az irodai szolgálatban szárny- és pótszárnysegédmunkáisi minőségben kifejtett igen buzgó, pontos és eredményes működéséért.

Bankó János csendőr cz. őrmester 9, Antal János II., Fábián Dénes, Pakucs Ferencz, Popeszkú János, Remán György és Szabó Elek csendőrök 6—6 évet meghaladó csendőrségi szolgálatuk alatt tanusított minden irányu kötelesség-hű működésükért.

Mentő Ferencz járásőrmester, mint őrs- és járásparancsnok, úgy a saját, mint alárendelt őrsének éveken át való jó vezetéseért, alárendeltjeinek helyes és célzatos befolyásolásáért, nemkülönben a közbiztonsági szolgálat terén kifejtett buzgó tevékenységeért és példás magatartásáért.

Venczel István csendőr cz. őrmester, hat évi csend-

őrségi szolgálati ideje alatt minden irányban tanusított kötelesség-hű működéséért és példás magatartásáért.

Bagi József őrsvezető cz. őrmester, mint őrsparancsnok, őrsének éveken át történt jó vezetéseért, nemkülönben a közbiztonsági szolgálat terén kifejtett eredményes tevékenységeért.

Kovács Béla és Sztupár Tivadar csendőr cz. őrmesterek, Szakács Dániel és Lovas Albert csendőrök, hosszabb csendőrségi szolgálatuk alatt tanusított példás magatartásukon kívül a gyakorlati közbiztonsági szolgálat terén kifejtett szakszerű és dicséretes működésükért.

Keller Nándor csendőr cz. őrmester 7, Kardos Géza csendőr cz. őrmester 8 és Áron Fratilla csendőr 6 éven felüli csendőrségi szolgálati idejük alatt a közbiztonság terén kifejtett eredményes működésükért és dicséretes magatartásukért.

Benedek Lajos csendőr, hosszabb csendőrségi szolgálata alatt minden téren, de kivált a közbiztonság érdekében kifejtett igen buzgó és eredményes működéséért.

Lukács János csendőr cz. őrmester 7 és Komáromi János csendőr szintén 7 évi csendőrségi szolgálatuk alatt tanusított minden irányu kötelesség-hű működésükért.

A m. kir. VI. számú csendőrkerületi parancsnokság által :

Gesztesi András, Törzsök Pál, Szigeti Kálmán törzsőrmesterek, Szabó János II., Varga István IV., Polgár József, Kóvári József, Pálfi István és Kocsis József őrmesterek, irodai alkalmazásaikban hosszabb időn át általában kifejtett buzgó és szorgalmas tevékenységükért.

Szantner János, Horváth József I., Nagy Lajos I., Gálos József, Steiner Pál, Perényi György járásőrmesterek, Barasits Kálmán, Nagy János I. őrmesterek, Kiss Gyula, Bedöcs János, Horváth László, Gelencsér Mihály, hosszas csendőrségi szolgálatuk alatt a csendőség terén kifejtett buzgó és eredményes munkájukért.

Csendőrségi kalapborítók

á 1 kor. 50 fill.

Íróasztalra dobozok á 8 kor.

Íróasztalra rekesz-fedőlapok

60 és 80 fillér.

Mind Ezeket előírás szerinti méretek szerint és előírásnak megfelelő kék préselt papírossal bevontva — ajánl

Makó Károly könyvkötő és dobozgyártó, Brassó.

Húsz koronán felüli megrendelések portómentesek.

VÁRNAY ÉS FIA

Budapest, VI., Liszt Ferencz-tér 9. szám.

Nyári szürke keztyűk és felszerelési tárgyak állandóan kaphatók.

Minden csendőrre rendkívül fontos! Most jelent meg.

AZ ÚJ NYUGDIJTÖRVÉNY

(1912. LXV. t.-cz.). — Magyarázatokkal ellátta Dr. DÁNOS ÁRPÁD miniszteri fogalmazó. — Ára 1 kor. 50 fill.

Könyvnyomda, könyv-, papir- és írószer-kereskedés, a magyar kir. csendőrségi hivatalos nyomtatványok legnagyobb raktára.

VII. ÉVFOLYAM.

MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

1913. 15. szám.

Budapest, április 13.

CSENDŐRSÉGI LAPOK

Szerkesztő és kiadja
a M. kir. Csendőrségi Zsebkönyv
szerkesztő bizottsága.

ELŐFIZETÉSI ÁRA:

Egész évre - - 12 korona
Félévre - - - - 6 korona
Negyedévre - - 3 korona

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Budapest, IV., Egyetem-utca 4.

CSENDŐRSÉGI LAPOK

Szerkeszti és kiadja a M. kir. Csendőrségi Zsebkönyv szerkesztő-bizottsága.

ELŐFIZETÉSI ÁRA: Félévre — 6 korona.
Egész évre 12 korona. Negyedévre 3 korona.

Megjelenik
minden vasárnap.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
Budapest, IV. Egyetem-utca 4. sz.

Württemberg csendőrtestülete.

Ismerteti: R. L.

(Vége.)

A járásparancsnok köteles az alárendelt csendőrök szolgálati működését a legszigorubban ellenőrizni s ügyelni, hogy a csendőrök a szolgálati utasításokban és rendeletekben előirtaknak, úgyszintén a hatóságok felhívásainak pontosan eleget tegyenek.

A testület parancsnoka köteles egyszer egy évhen az összes alosztályokat megsejlelni és azok szolgálati ténykedéséről minden irányban meggyőződést szerezni.

A járásparancsnokok évenként kétszer — tavasszal és ősszel — szemlélik meg őrszeiket. A szemletartásra vonatkozó utasítás hasonló a mienkéhez. A mellékállomásokat a járásparancsnok csak kivételes esetekben szemléli, ellenben a főállomás parancsnoka köteles azt havonként több ízben meglepni s a rendről és pontos szolgálatteljesítésről meggyőződést szerezni.

Utaltat: A parancsnok kap: 7200 márka fizetést, 1350 márka lakbért, 1714 márka utazási és 685 márka irodai átalányt, összesen 10,940 márkát; ez kereken 13,200 koronának felel meg. Egy márka egy korona húsz fillérnek felel meg. A járásparancsnok 4500 márka fizetést, 450 márka lakbért, 1292 márka utazási és 111 márka irodai átalányt, összesen 6353 márkát, vagyis kereken 7625 koronát kap.

A legénység illeteke, a zsold, a pótdíj és a mellékilletékekből áll.

A zsold az illető szolgálati alkalmazása és ideje szerint különböző, így:

az I. oszt. állomásparancsnok évi	1130
a II. „ „ „ „	1050
a törzsszámvivő (Corpsfourier) „	1460
a stábornagyd munkás (Bezirkfourier) évi	1230
az I. oszt. csendőr	860
a II. „ „ a)	740 és
a II. „ „ b)	700

márka zsoldot kap.

A szolgálati pótdíj:

a 3-tól egészen a befejezett 6. évig*	40
a 6. „ „ „ 9. „	80
a 9. „ „ „ 15. „	110
a 15. „ „ „ 18. „	210
a 18. „ „ „ 21. „	260 és
a 21. év után	310

márkát tesz ki évente.

* A csapatbeli szolgálati idő is számít.

Ezenkívül minden negyedik szolgálati évet betöltött csendőr évi 200 márka ténylegességi pótdíjat élvez.

Végül kap a csendőrség bizonyos alkalmakkor úgynevezett mellékilletéket. Ez a szolgálati utazások stb. alkalmával felmerült, de el nem számolható költségek megtérítését célozza, részben készpénzben, részben természetben utaltatják ki. Így például megtérül a szolgálati utazásnál felmerült utiköltség, vezénylési pótdíj, egyenruhaváltoztatáskor a többköltség; a természetbeni kedvezmények rendszeresen természetbeni lakás kiutalása, lakbértváltás, szolgálati ruha kiutalása és hasonlókból állnak.

Erre vonatkozólag szolgáljanak felvilágosításul az alábbiak:

Nős csendőrlegénység áthelyezési költségei kétféleképpen térítetnek meg, aszerint, hogy az utazás vonaton vagy tengelyen történt. A kártalanítás, jobban mondva megtérítés két összegből áll és pedig:

Kártalanítási átalány az általános kiadások fedezésére és szállítási költség visszatérítés az ut nagyságához mérten.

Ha az utazás nem vonaton történik, akkor a kártalanítási átalány az általános kiadásokra 60 márkát tesz ki, ezenkívül — a legrövidebb utirányt véve a számítás alapjául — kilométerenként 1 márka szállítási költségilletékes.

Ha az utazás vonaton történik, a kártalanítási átalány szintén 60 márka, a szállítási költségre azonban kilométerenként csak 50 fillért kap a költözők csendőregyén.

Vezénylési pótdíj ezimén az állomásparancsnok (altiszt) 3 márka 50 fillért, a csendőr pedig 2 márkát kap minden oly szolgálattaljesítések, amelyet az illető felhívás, megkeresés, illetőleg a szolgálati utasítás előírása alapján végzett, ha a gyalog megtendő ut 15 kilométert meghalad, vagy ha a szolgálatteljesítés tíz óránál hosszabb időt vett igénybe. Fél vezénylési pótdíj jár, ha a szolgálat időtartama 10 óránál kevesebbet, azonban legalább 8 órát kitett.

Tizenöt napot meghaladó vezényléskor, a tizenhatodik naptól kezdődőleg a vezényelt legénység a mérsékelt vezénylési pótdíjat kapja, amely az állomásparancsnoknál (altisztnél) napi 2 márka 30 fillért, a csendőrnél 1 márka 30 fillért tesz ki s a mely három hó elmúltával megszűnik. (Ez megfelel a mi tartós vezénylésiink esetének.)

Elő magyar vill. orre

berend. hangszer-gyár

honvédség, valamint a m. kir. csendőrség szerződött szállítója és a Ludovika Akadémia házi hangszerkészítője, az

Orosz és a szabadalmazott Rákóczi tárogató feltalálója Budapest, Lánoshíd-utca 5. Gyár: Öntőház-utca 2.

Ajánlja saját gyárában készült összes vonós és fuvó hangszereit és alkatrészeket. Harmonikák erős ol-

STOWASSER JÁNOS

osászati és királyi udvari szállító, a cs. és kir. közös hadsereg, a m. kir.

hangszerkészítője, az

Rákóczi tárogató feltalálója Budapest, Lánoshíd-utca 5. Gyár: Öntőház-utca 2.

Ajánlja saját gyárában készült összes vonós és fuvó hangszereit és alkatrészeket. Harmonikák erős ol-

legnagyobb vonós és fuvó hangszereit és alkatrészeket. Harmonikák erős ol-

Irodai átlány címén az állomásparancsnok 15. a csendőr 5 márkát kap évente; az összes szükséges nyomtatvány hivatalból szereztetik be.

Fehérneműre, lábbelire és aprólékos kéziszerekre a csendőrlégénység 36 márkát kap évenként. Az öltözetet és felszerelést az állam szolgáltatja.

A lovasított légénységnél nyeregzserszámkoptatás címén az állomásparancsnok 120. a lovascsendőr 60 márkát kap évente.

Az összes légénységnek szabad lakásra, illetőleg megfelelő lakbérre van igénye; ez utóbbi 60—150 marka között változik.

A közös légénységi laktanyákban a szükséges butorzatot — elég különösen — a mőtlen légénység költségére készítteti a testület parancsnoka.

Ellátás.

Azon csendőrnek, aki legalább kilencz évi tényleges szolgálat után állandóan szolgálatképtelenné vált, vagy kilencz évi szolgálat után szolgálatteljesítés közben szerzett bajjal több mint egy éven át betegeskedett a ennek következtében nem teljesített szolgálatot: nyugdíjra van igénye.

Harminezöt, vagy ennél több évi szolgálattal bíró csendőrnek a nyugdíjazás iránti kérelmét nem kell megindokolni, vagyis a szolgálatképtelenséget nem kell kimutatni.

A nyugdíjösszegbe beleszámít a zsold, a szolgálati pótdíj és a ténylegességi pótdíj. Hányadképen ezekből nyugdíj gyanánt 10 évi szolgálat után 41 $\frac{1}{2}$ %, 15 évi szolgálat után 49%, 20 évi szolgálat után 56 $\frac{1}{2}$ %, 25 évi szolgálat után 64%, 30 évi szolgálat után 71 $\frac{1}{2}$ %, 35 évi szolgálat után 77 $\frac{1}{2}$ % és 40 évi szolgálat után 85%-át kapja tényleges illetékeiből. Ezek szerint tehát egy II. a) osztályú csendőr, a kinek 740 marka a zsoldja, 10 évi szolgálat után évi 420, egy I. osztályú csendőr 10 év után 486, 35 évi után 1083 és 40 év után 1165 marka nyugdíjat kap; egy II. osztályú állomásparancsnok 15 év után 716, egy I. osztályú állomásparancsnok 15 év után 755, és 40 évi szolgálat után 1394 marka nyugdíjat kap évenként. A II. oszt. csendőr és állomásparancsnok járandóságát azért nem tárgyaltam részletekben, mivel 15 éven felüli II. oszt. csendőr, illetőleg 21 éven felüli állomásparancsnok nincsen, mert azoknak automatikusan az I. osztályba kell előrehaladni.

A csendőrségtől 9 év előtt önhátján kívül elbocsátott, ugyancsak a szolgálatteljesítés közben vagy által szenvedett betegség vagy sérülés folytán szolgálatképtelenné vált csendőr a kinstártól a szolgálatképtelenség márvéhez képest bizonyos összegű végkielégítést kap.

A csendőrlégénység özvegyei és árvái a kinstártól is kapnak nyugdíjat. Ezen bajon segítendő, létesült egy segélyegyesület, a melynek — a tisztek kivételével — a csendőrség összes egyénei kötelees tagjai, a

kik a testületbe lépésük idejétől kezdődőleg zsoldjuk arányában befizetnek. A mennyiben szükségesnek mutatkozik, a kinstár is hozzájárul az egyesület vagyoniának növeléséhez; így például 1906-ban 20,000 márkát kapott az egyesület a kinstártól.

Minden csendőrgyén tagsági díj címén egy-egy marka illetéke után 2 fillért (tehát 2%-ot) fizet; így tehát az I. osztályú állomásparancsnok havonként átlag 2 marka 73 fillért, a II. a) osztályú csendőr 1 marka 63 fillért fizet az egyesület pénztárába. Ezenkívül minden tag, a ki nőülési engedélyt nyert, 40 márkát köteles befizetni és pedig az engedély kézhezvétele napján!

Ezenkívül a csendőrségi jutalmazási alaphól kintalt, továbbá hatóságok, vagy magánosok által egyes csendőrgyéneknek felajánlott jutalom minden márkájából 4 fillér levonatik a segélyegyesület részére. Az egyszer befizetett összeg semmi körülmények között sem térítetik vissza.

Az özvegyek és árvák részére kintalandó segély nagysága a férj életében befizetett összeg nagysága szerint különböző; elv azonban, hogy az özvegynek juttatandó összeg nagysága a férj által egy évben befizetett összeg tiszteresét túl ne lépje. Az egyesület tagjának árva az anya életében egy ötdödét, a teljesen árva két ötdödét kapja az az összegnek, a melyet az anya segélyképen kapott.

A segély utólagos meggyedévi részletekben utaltatik ki.

A segély iránti igény megszűnik, ha az özvegy újból férjhez megy, meghal, vagy büntetendő eseteleményt elkövet. Az árva segélye a 18. életév betöltésekor, vagy büntetendő esetelemény elkövetése esetén szűnik meg.

Az ellátás egy másik neme, az altiszteknek és csendőröknek a polgári hivatalokban való elhelyezése. Ezelt szolgálja a mi igényjogosultsági igazolványunkhoz hasonló polgári ellátási igazolvány. (Zivilversicherungsschein).

Három ilyen igazolvány van:

1. Az A) jelzésű nagy igazolvány a birodalmi sas-címmel, vörös borítékban. Ezt olyan altisztek kapják, a kik — mint nem rokkantak — a nyugellátásra igényyel bírnak, tizenkét éven át megszakítás nélkül szolgáltak a ezen idő alatt jó és kifogástalan magaviseletet tanúsítottak. A teljesen rokkantak ezt az igazolványt a nyugdíjon felül kapják, míg a félig rokkantak tetszés szerint vagy a nyugdíjat, vagy az igazolványt kaphatják, de csak akkor, ha legalább tizenkét szolgálati évük van. Ez az igazolvány feljogosítja birtokosát a német birodalom hatóságainál, valamint a szövetséges államok köz igazgatási hivatalainál alkalmazást kérhetni és vállaltatni.

2. A B) jelzésű igazolvány a birodalmi kis sas-címmel, vörös borítékban.

Ezt oly csendőrök kapják, a kik legalább kilencz éven át a hadseregben vagy a tengerészetnél szolgáltak, ez-

Ha fáj a feje ne tévóazzék, hanem használjon azonnal **Beretvás-pastillát**

amely 10 perc alatt a legmarkosabb migraint és fejfájást elmulasztja. — Ára K 1.20. — Kapható minden gyógyárban. Kézírt Beretvás **Canaris** gyógyszerész **Kispesten**. Orvosok által ajánlva, három dobozúal ingy. postai szállítással.

után a csendőrséghez átléptek s ott rokkantakká váltak, vagy ha összes tényleges szolgálati idejük a tizenkét évet meghaladta.

Ez az igazolvány csak birodalmi állami hivataloknál és a württembergi polgári hatóságoknál való pályázhatásra jogosítja fel tulajdonosát.

3. A C) jelzésű, kék borítékú igazolvány. Ezt olyan csendőrök kapják, a kik hat évi tényleges szolgálat után léptek át a csendőrséghez, itt legalább tizenöt éven át szolgáltak és olyanoknak, a kik a csendőrséghez történt átlépésük után szolgálatteljesítés közben megsérültek, vagy nyolcz évi tényleges össaszolgálati idő után rokkantakká váltak.

Ez az igazolvány kizárólag Württembergre bir érvénynyel.

Az igazolvánnyal bírónak joguk van arra, hogy az igényjogosultak nyilvántartásába felvételssenek; az erre vonatkozó kérvény a hadügyminisztérium után azon polgári hatóságnak küldetik meg, a melynél az illető alkalmaztatását óhajtja. A hatóság az igényjogosultat előjegyzi s az illetőt mindaddig nyilvántartja, a míg alkalmazást nyer. A nyilvántartásra vonatkozó kérelmet évről-évre meg kell újítani, mert különben az illető töröltetik az előjegyzésből.

*

Itt megemlítem, hogy úgy a létszám, mint az illetékszabát adatait az 1906. évi költségvetésből merítettem,

Legénységünk egészségügyéről.

Iria; Pajtás.

(Vége.)

A szolgálatból történt bevonulás után igen sok emberünk merő tudatlanságból nem az egészsége megóvását és testének ujjabb szolgálatra kész biztosítását tekinti a legfőbb feladatának, mert nem arra gondol először, hogy az átázott, vagy átizzadt ruhájától szabaduljon mielőbb és lemosással, ledörzsöléssel, testének fokozatos ledűtésével biztosítja annak épségét és rugalmasságát; hanem azon módon lefelszik, vagy hozzákezd a fegyverzetét, szerelvényét tisztogatni azon módon felmelegedve, ingre vetkőzve és kész a meghülés. Ha meggondolnák a mi embereink, hogy még az állatot is, nevezetesen a lovat, fűrésztől ut, munka után ápolás, gondozás alá veszik, hogy egészségét s ezzel munkaképességét biztosítsák, akkor mi emberek is meg lehetünk annyit a saját egészségünk érdekében, hogy igyekezzünk testünk munkabírását megtartani. A szolgálatból bevonuló járőrök igen helyesen cselekszik, ha — miután lehűtötték testüket — egymást kölcsönösen vizes ruhával ledörzsölik, lecsutakolják és szárazra törlik, mert így mentve lesznek a meghűléstől. Martsuk szem előtt mindig, hogy a hűlésből származik a legtöbb betegség s azért nagyon kell

vigyázni arra, hogy át ne fázzunk és lábtól föl ne hűljünk.

A másik csendőr-betegségről, a nemi bajokról nincs sok mondani valóm azért, mert ezen a téren az oktatás, a betegség tüneteinek megmagyarázása, az óvrendszabályok helyes alkalmazása és betartása tényleg a minimálisra redukálták legénységünknel a nemi megbetegedéseket. Itt csak azt említem meg, hogy szolgálathól fáradtan ha bevonultak, őrizkedjenek a nemi érintkezéstől, a míg teljes frissességüket pihenéssel vissza nem nyerték s egyáltalán vigyázzanak arra, hogy mámoros fejjel ne szeretkezzenek. Legyenek emberek, józan fejjel, meggondolva végezzék a természet szükségességét, úgy a mint emberhez illik és gondolják meg, hogy a nemi eltévelyedéseket, perverzításokat mámoros agyak, beteg idegzetek szülték s az embert az állatnál is mélyebbre süllyesztették.

A harmadik általános csendőrbetegség a gyomorhaj. A gyomorhaj megszerzésének az orvosok szerint sok oka lehet. Én esupán azokkal az okokkal foglalkozom, a melyek legénységünknel előidézői lehetnek a gyomor megbetegedésének. Hogy gyomorhajt ne szerezzünk, annak első alapfeltétele a mértékletes élet, a rendszeres és változatos táplálkozás, valamint a táplálék tökéletes megrágása, a melylyel a gyomor emésztési munkája megkönnyítettik; továbbá olyan mérgező anyagok mértékletes élvezete, — mint kávé, tea, szesz, nikotin stb. — melyek alkalmasak lehetnek a szervezet és a gyomor beteggé tételére. A sok hustáplálék nem egészséges, mert orvosi vélemény szerint a gyomor megterhelésén kívül még a csúz megszerzésére is vezethet. Együnk sok főzeléket, tej-, tojás-étkeket változatosan és rágnak meg jól, a mit eszünk. Ha valakinek rosszak a fogai s így tökéletesen rágni nem tud, saját egészségének jól fel-fogott érdekében cselekszik, ha költséget nem kimélve fogait rendbe hozatja és rendben tartja. Nagy fontosságú a szolgálatban való táplálkozás kérdése is. Kényéren és szalonnán elvégre nem lehet mindig élni, mert a meleg táplálékot megkívánja a szervezet és a ki ad valamit az egészségére, könnyűszerrel segíthet is a dolgon, a nélkül, hogy nagy költségekbe verné magát és idegének segítségére volna utalva. Nem mondom, hogy drága „Thermos”-palaezkokat vegyenek s a meleg ételeket abban vigyék magukkal hazulról; hanem szerezzon bemin-den órs 2—3 darab turista főző-készüléket és segítve lesz a bajon. Ez a főző felszerelés ma már igen elterjedt és bárhol beszerezhető. Aluminiumból való vízforraló lábas, tányér és szeszfőző együtt kis vászonzsákba helyezve, mintegy 9—10 cm magas és 14—15 cm átmérőjü kis hengeres csomagot képez, a mit a járőrtászában igen könnyen magával vihet a csendőr. Ezen turista-konyhán könnyűszerrel készíthetünk levest, teát, mindkettőt konzervkoczkából, melegíthetünk tejet, süt-

Ölje meg
De vigyázzon,

a gazd ságában és háztartásában nagy károkat okozó egerek és patkányoktól, hogy hasznos állatait meg ne mérgezzék: 5197

A Morrattin a mezai és házi egerek és patkányok között pusztító betegséget idéző elő, megöli őket, de a többi állatra és az emberre ártalmatlan n. — Mórgrandelbető a 5197

VETERINÁRIA DROGERIÁBAN, BUDAPEST, LÓNYAY-UTCZA 18/b. SZ.

Egy holdra elegendő egérintő ára 8 korona 50 fillérbe kerül. — Irjon egy levelező-lapot

betünk rántottát, vagy húst; szóval rendesen táplálkozhatik a csendőr a pihenőhelyeken a nélkül, hogy idegenek segítségét és sziveségét leune kénytelen ba pénz is igénybe venni és azoknak még lekötelezettje is maradni.

Őrizkedni kell a szolgálatközbeni tulságos dohányzástól is. A pibent és jóllakott embernek nem árt egy pipa dohány; de a fáradt és ébes ember gyomrának és tüdejének veszedelmes és káros lehet. Ha már a dohányzásról beszélünk, megemlítem azt is, hogy sok embernek szokása már az ágyban rágyújtani, mielőtt reggelizne; ez is idővel káros lehet a gyomorra és a szervezetre egyaránt. Szóval csak mindent módjával. A nikotin az a mérég, a melyből ba sok jut a gyomorba, emésztési és egyéb más zavarokat is okozhat. Ilyen mérég az alkohol is az ébes, fáradt ember gyomrában; pedig ez is sokaknál mint pálkás jó reggel szerepel. Tiltakozik a gyomor még a gyógyszerként alkalmazott mérgek ellen is, a melyeket különböző porok és cseppek formájában szed be az ember. Ha valakinek baja van, — émelygés, láz, étvágytalanság stb. — legjobb, ba a régi bevált keserűvízhez és diétás koplalásboz nyul, mert így hamarabb lehet elejét venni a bajnak, mintha porokkal, cseppekkel és a néhol nagyon elterjedt méregdrágán fizetett gyomorerősítő likőrökkel és egyéb a lapokban hirdetett szeszes kotyvalékokkal akarja egészségét helyreállítani. Ha a keserűvízkúra után is a gyomor kellemetlen érzete fennmarad, ne keressen senki újabb agyondicsért csodaszereket, hanem forduljon orvoshoz, mert az orvosi segítség kezdetben rendszerint segít.

Még a tüdővészről kell megemlékeznem, a mi szórványosan bár, de előfordul elég gyakran a fiatalabb csendőrök között. A tüdővész ragály és öröklött baj lehet. Testünknek a fertőzésre való hajlamossága leküzdhető, ba rendszeresen edzzük azt; különösen a nyak és vállak tájának lemosásával, fürdéssel, masszírozással, a jó levegőn való mozgással (a miben nem volna bíány) s ha a lakószobában a port, füstöt nem tűrjük. Különösen őrizkedjünk a füstös levegőjű szobában való alvástól. Lefekvés előtt jól ki kell szellőztetni a szobát, s azon tul ne dohányozzon senki, akkor reggelenként nem fogunk kábult fejjel, nehez mellel ébredni.

Őrizkedjünk a nyers tejtől is, különösen külszolgálatban, mert a tehéntejjel is, ha gümökóros a tehen, meg lehet szerezni a bajt. Legjobb ha a tejet felforralva élvezzük, mert így ha volnának is benne bacillusok, elpusztulnak. Szabad időnkben süttessük magunkat napon (napfürdő) mert a nap fénye ellensége minden baktériumnak és bacillusnak.

A bacillusról jut eszembe, hogy csendőreink sokszor végeznek szolgálatot olyan helyeken, a hol valamely veszélyes ragály továbbterjedésének elszigeteléséhez összpontosítják őket. Itt is a ragálytól való mentesség fő biztosítéka a tisztaság, a mértékletes életmód. Különö-

sen a kezek mosása étkezés előtt, a száj gyakori öblítése, a körmök tisztántartása bir nagy fontossággal. Ez a magyarázata annak is, hogy a ragály mindig jobban terjed a tisztaságra nem kényes egyszerű, műveletlen, mint az értelmes tisztálkodó, intelligens emberek között. Ezt a tényt a csendőr mindenkor adja is tudtára a ragály veszélyeztetete területen lakóknak.

A miket elmondottam, nem az orvos, hanem a laikus jó barátmondja annak a tapasztalatoknak és megfigyeléseknek az alapján, a miket legénységünknel, mint az egészségre káros, vagy hátrányos jelenségeket észleltem. Tanácsaim, ba mint orvosi tanácsok nem is értékesek, de mint önzetlen jó barátéi. azt hiszem, figyelemre méltóak lesznek. És remélem, hogy az elmondottak izelítőül elegendők lesznek arra, hogy az előljárók érdeklődését felkeltve, legénységünknek az egészség ápolására, a betegségek leküzdésére, a test edzésére nézve oktatást, utmutatást adjanak. Ebben az oktatásban ki kell terjeszkedni az első segélynyújtás tudnivalóira is minél szélesebb alapon. Ismertetni kell az emberi testet általánosságban, a csont és izomrendszerrel; a fontosabb szerveknek a testben való elhelyezését, hogy megbetegedés, fájdalom esetén tudja, hogy melyik testrésze, belső szerve fáj. Nem elegendő, hogy a csendőr csupán a sebkötöző csomag használatához értsen, mert igen sokszor van alkalma a néppel érintkezve, jó tanácsccsal, segítséggel szolgálni olyan esetekben is, a hol a babona, a javasasszonyok, kuruzslók csodaszerei az életbiztonságot veszélyeztetik és sürgős segélyre van szükség. Elmérgeedett sebek, daganatok, fekélyek, miket különféle piszkos dolgokkal kezelnek és rejtegetnek, mert orvosnak meg nem mutatják, alkalmat adnak a csendőrnek jó szóval, meggyőzéssel és a tudásával is, szellemileg elmaradt, szenvedő embertársainak segítségére lenni.

Nagyon üdvös volna, ba a csendőrök értenének a masszírozáshoz, vagy kenéshez, a mint közönségesen nevezik ezt a gyógyeljárást; mert a test rugalmasságának, épségének, munkabírásának biztosítására ez igen nagy segítség lehetne. Szükségesnek tartanám azt is, hogy minden őrsön egy kis kézi gyógytár, — különösen ott, a hol orvos nincsen, — rendszeresítettnek. Nem holmi különleges gyógyszerek, hanem a mindennapi életben előforduló, apró rosszulletek, kisebb megbetegedések, sérülések gyógykezelésére alkalmas olyan gyógyszerek, a melyekkel kellő jártasság mellett és kis vigyázzattal, minden komolyabb veszély nélkül bánhatnának embereink.

Össze lehetne állítani táblázatba egy ilyen házi gyógytár kellekeit. Így pl. mondjuk kellene: lázmérő, szublimát, karbol, vagy a kevésbé veszélyes lysoform mint fertőtlenítőszer; vatta, tiszta és esetleg jodiformos gaze sebek kötözéséhez; ezekhez egy tiszta kis olló, csipesz és biztosítótűk, mullpólya, hintőpor mint szárító sebekre, kipállásokra. Timsó, klórkáli toroköbli-

BUTOR

kézpénzért v. részletfizetésre legjutányosabb áron
EHRENTREU ÉS FUCHS TESTVÉREKNÉL
 BUDAPEST, VI., TEREZ-KÖRÜT 8. SZ.
 Répés árjegyzék ingyen. :: Telefon 88—59.

BUTOR

Négyesfogat. — A Tattersallban rendezett luxus-lóvásárról.

tésre, sodabicarbona gyormorégések megszüntetésére: különböző gyógyteák, mint hárs, bodza, szegfű stb.; tapaszok: angol tapasz, kancsuktapasz, kelevények felszívására való saliciltapasz stb. Általánosan használható szemviz, fogcsepp; hedőrsaöléshez való boreczet, vagy szeszes folyadék és a legáltalánosabb régi házi-szer gyanánt 1—2 üveg keserűviz. Ezeket csak úgy nagy általánosságban sorolom fel. Lehet ennél több is, de ezeket majd mind bárhol minden orvosi rendelés nélkül meg lehet szerezni. Különböző gyógyorokról nem tettem említést, mert bár hatásuk jó, mégis a rendszeres, gyakori alkalmazása az idegekre káros lehet. Így pl. a chinin, aspirin, fenacetin, antifebrin stb. rendszeres használata káros és ha a szervezet megszokta már, nem is hatásos. Egy kis fejfájás, láz miatt nem kell mindjárt az említett porokhoz fordulni, hanem kopulással, a gyomor és a belek kitisztításával, pihenéssel kell próbát tenni. Heves főfájásnál kivételesen lehet pyramidontablettákat használni.

A ki egészségére vigyáz, az lassan beletanul ebbe a kis gyógytudományba, mert ennyire minden intelligens embernek szüksége van. Az egészség mindenkinek a legdrágább kincse, a csendörnek pedig különösen az. Ha pedig valaki mint élethivatást választja a csendőrséget, meg kell hogy fontolja azt, hogy a testi épsége, az egészsége az az alap, mely a hosszas csendőrségi szolgálatra biztosítékot nyújt.

ÁLTALÁNOS ISMERETEK.

Az orvosság mint méreg.

A kokainnal üzött visszaélésekről figyelemre méltó sorokat olvasunk az „Egészség” című folyóiratban.

A kokain — írja a lap — egyike a leghatásosabb belyi érzéstelenítő szerekeknek. Ha a szembe csepegtetjük a kokaint, érzésteleníti az érző idegeket és lehetővé teszi a legkülönbözőbb operációkat, még a hályogműtétet is beleértve. A bőr alá történő sorozatos kokainfecskendezések az egész környező testrészt érzéstelenítik és fájdalom nélküli operációkat tesznek lehetővé. Reclus tanár a ki a helyi és részleges érzéstelenítésnek lelkes apostola, évek során át ezer és ezer kisebb-nagyobb műtétet végzett kokain segítségével, anélkül hogy a legcsekélyebb baleset is fordult volna elő.

Az elmondottakban összefoglaltuk ennek az alkaloidnak összes jó tulajdonságait. Mint minden narkotizáló szernek — úgy a kokainnak is vannak veszélyes hatásai — nagyobb adagolásban súlyosan, sőt néha halálosan is mérgező. A kisebb adagokban ismételt alkalmazása krónikus mérgezést idéz elő ép úgy, mint a morfium, ópium és az ezekből készült egyéb szerekek. Az elmeorvósággal foglalkozó párisi orvostársulat legutóbbi ülésén dr. Briand a St. Anne elmeorvóintézet orvosa és több ugyanezen kórház kötelékében működő kartársa jelentették, hogy a kokainmánia a párisi Butte Sacréé és a Montmartre kerületben nagy arányokat öltött.

Az orvosok megfigyelése szerint ennek a kokainmániának egyetlen alapja a mások utánzásának vágya,

a divat és a rossz példa. A ki először használta a kokaint, annak még orvosságul szolgált talán súlyosabb nátha ellen a kokain, a mely áthatja az orr váladékát és a nyálka elvérteletleníti és átjárhatóvá teszi az orrjáratokat. Minthogy ez az utóbbi hatása gyakran csak ideig-óráig tartó, ismételni szokták a kokainnal való kezelést. Az ismétlődésből igen hamar szokás válik és épen ezért az orrspecialisták kerülnek a kokainnak ily módon való megszerettetését és minthogy gyakran tapasztaltak már mérgezési eseteket, lehetőleg csak csekély kokaintartalmú porokat rendelnek. A betegek persze ezen könnyen segítenek: ugyanszint a receptet több gyógyszerárban elkészítetteve sikerül nekik tekintélyesebb mennyiségű kokaint is szerezniök. Egyébként dr. Vinchon megfigyelései alapján azt állítja, hogy ezer és egy módja van a kokain megszerzésének, csak épen jól meg kell fizetni, de a ki a pénzt nem sajnálja, könnyen tud szerezni megfelelő erejű kokaint, akár csak a morfinisták a morfiom.

A kokaint tubakolók úgy látszik igen nagy számmal vannak a Montmartreon. A beteges hajlam már a férfinemet is meghódította. Egyes bar-ok és gyanus lebuajok látogatói rendszeres kokainistáknak látszanak. Egyesek, a kik már morfiommal mérgeztettek, valami új izgatószeret keresnek benne, újabb erős analgetikus szert, mások pedig szerencsétlenül sorcsüldözöttek, a kik pillanatnyi feledést akarnak szerezni ezzel a paradicsomi álomba ringató méreggel, feledést, mint mások az alkohollal, ópiummal, hasissal teszik.

A mérgezés állapotába különböző időpontban jutnak a betegek, a szerint, hogy milyen a szervezetük ellenállóképessége. A mérgezés szimptomái: képzelődések (hallucinációk) hagymázos beszélgetések, a melyek sokszor teljesen hasonlóak az általános paralízis külső jeleivel. Az érzéki és idegzavarok a legelőnkebben észlelhetők közé tartoznak és az értelmi elgyöngülés valósággal lépést tart a fizikai elgyöngüléssel. Bár a kokaint szedőknél az újabb narkózis utáni vágy nem oly erőszakos, mint pl. a morfinistáké, de azért szintén parancsolólag lép már az első néhány adag után. A kokaintubakolás egyik különös tünete az orrválasztófal átlukadása. Az orrba ugyanis kokainnal itatott vattát tesznek, a mely először a nyákhártyát pusztítja el, majd a porczos válaszfal megdagad, kifehélyesedik és átfuradás támad, a mely szerencsére külsőleg nem látható.

A kokain-hóbortnak terjedését leginkább az segíti elő, hogy a narkózis sokkal egyszerűbb és könnyebb, mint a morfiomnál. A morfiomboz szúrás és befecskendezés szükséges; sok morfinista, ha nincs alkalma a levétkezésre, a nadrág vagy szoknya szövetén át intézi a beszúrást, a mi sokszor igen kellemetlen helyt vérmérgezést idéz elő. Az ópiumszíváshoz is több körülményesség szükséges, mert első sorban ismerni kell az ópiumbarlangokat, a azoknak ajtaja nem mindenkinek nyílik meg.

A kokain-hóborthoz csak pénz kell és pedig sok pénz, mert a tilos megszerzés a sok közvetítő útján igen sokba kerül; így dr. Vinchon említi, hogy grammonkint 40 frankot is kérnek érte. Ha megvan a kokain csak épen az orrba kell juttatni a fentemlített módon. A betegek aztán nem is sokat késlekednek a narkózis megismétlésével s a mérgezés hatása gyorsan észlelhetővé válik. Mi legyen a teendő az új veszedelemmel szemben? Az igazságszolgáltatásnak a beavatkozása igen nehéz, mert a méreg tilos árusítását maguk az áldozatok leplezik és segítik elő és nem könnyen szolgáltatnak terhelő adatokat. Pedig sürgős volna a beavatkozás, mert a veszedelem igen súlyos!

A budapesti Tattersalli luxus-lóvásáron díjat nyert fogatok és háttaslovak.

KÉPEINKHEZ.

A Tattersallban rendezett luxoslóvásárról.

A repülőgépek, az automobilon és az ugyyszólván mindenféle közlekedő vasuti vonatok mai korszakában már csak elrítve látni egy jól összeválogatott és jól betanított négyesfogatot. Jó hátsólovak, szép kettősfogatok még csak vannak, de ez utóbbiból is sokkal kevesebb, mint volt hajdanán. Szép négyes- vagy pláne ötösfogat meg épen látványosságzámba megy.

A Tattersall-beli ugynevezett luxoslóvásáron egyszer-másszor még lehet látni egy-egy tetszetős kettősfogatot és még ritkábban négyesfogatot is, de ezeket is alighasonlíthatjuk össze az Alföldön, pl. Debreczenben 30-40 év előtt tartott restaurációkon és installációkon összesereglett nriközönség szebbnél-szebb négyes- és ötösfogataival.

Igaz, hogy abban az időben még nagyon sokat kocsin utazott a magyar és sokat áldozott a szép fogatokra. S bár az a körülmény, hogy az uri- és birtokososztály általában szép fogatok tartására törekedvén, gyakori összejövetelek alkalmával előnyösen informáltbatták egymást, hogy a megékszerte ismert bires lótenyésztők közül hol és kinél lenne az egyik vagy másik fogatába beillő lóanyag beszerezhető, megkönnyítette egy szép négyes- vagy ötösfogat összeállítását, mégis sokszor előfordult, hogy az ilyen közvetítés mellett járhatta a vásárokat is egész évig, míg az összeállítás sikerült.

De az ilyen fogatokba való lovakkal nem csak az összeválogatása, hanem a gondoztatása és betanittatása is művészetszámba ment. Egyes családoknál emberöltőn át szolgált egy-egy híres kocsi, sőt firól-fira szállott a kocsiság. Ezek aztán messze földön híresek és kapósak voltak. Egynémelyiknek a lovakkal való bánásmódjáról, azok gondozásáról és betanításáról valóságos legendák keletkeztek. Párját ritkító szakavatottsággal készítettek és kezelték a hosszú lóhajtóostort: a subogót, a melylyel bámulatos ügyességgel csapták le a koci rudja végére helyezett 10 vagy 20 krajczáros ezüstpénzt. Öt-tíz forintot is adtak egy-egy híres kocsi ilyen subogójáért.

A magyar lótenyésztésről ugyan nem állítható, hogy csökkent volna, sőt különösen a fajlótenyésztés határozottan emelkedést mutat a régebbibez képest. De, mert az olcsóbb és gyorsabb modern közlekedési eszközök ugyyszólván nélkülözhetővé és igazán luxusdologgá teszik a drága fogatokat, nem csoda, hogy ma-holnap igazán csak luxoslóvásáron gyönyörködhetünk egy-egy pompásan összeállított és jól betanított négyesfogatban, ötös pedig nincs is több manapság az egész országban a debreczeni híres ötösfogatnál.

A jelen számunkban közölt képeken azokból a fogatokból és hátsólovakból mutatunk be néhányat, a melyek a napokban megtartott Tattersall-beli luxoslóvásáron díjakat nyertek.

HIREK.

Csendőrségi Lapok zárszámadása 1912. évről.
Bevétel: Előfizetések az 1912. évben 24,594 kor. 90 fillér, hirdetésekért befolyt 5481 kor. 46 fillér, a létesítendő csendőrségi internátus javára 114 kor. 76 fillér, egyéb átmeneti bevételek 6 korona. Összesen a bevétel 30,197 korona 12 fillér. Kiadás: Havi fizetések 6312 korona, írói tiszteletdíjak 2625 korona 50 fillér, hirdetési jutalék az ügynököknek 1284 korona 11 fillér, nyom-

dai költségek 13,143 korona 93 fillér, internátus javára bevételként szereplő összeg a III. csendőrkerületi parancsnokságnak, 114 korona 76 fillér, sorsjegyekért a talányok megfejtoinek 61 korona 85 fillér, postai kiadások 71 korona, hirdetési díjak beszédese után százalék az ügynököknek 140 korona 63 fillér, egyéb kiadások 136 korona 60 fillér. Összesen a kiadás 23,940 korona 38 fillér.

Adományok. A létesítendő csendőrségi internátus alapja javára újabban a következő adományok folytak be, ú. m. Tóth József I. járásörmester 25 évi csendőrségi szolgálatának betöltése alkalmából, a saját és bajtársai adakozásából befolyt 17 K, a győri szárnyparancsnokságtól, néhai Müller Béla hadnagy ravatalára helyezett koszorura egybegyűlt összeg maradványa 13 K 10 f., a pozsonyi pótszárnytól 2 db. vezérfonal ára fejében 5 K Ezen adományokkal az alap vagyona 28,591 K 10 fillérre emelkedett.

Egy örmester meglövetése. Márczius 30-án este 8 órakor Hermann Pál örmester, váradlessi örsparancsnokot, rendes szolgálat teljesítése közben, Váradless község házának tanácstermében, Gyapay Andor községi irnok vétkes gondatlanságból forgópisztolylyal meglötte. A lövedék Hermann örmester szívet átfurva, annak rögtöni halálát idézte elő. A vétkes irnok ellen a bírói eljárás folyamatba tetetett. A tragikus véget ért örmestert a közönség és a nagy számban megjelent bajársak általános részvéte mellett április 2-án helyezték a váradlessi temetőben örök nyugalomra.

Baleset. Császár István mezőtúri örsbeli csendőr márczius 29-én délelőtt szolgálatból bevonulva, Frommer-féle ismétlőpisztolyát tisztogatta, miközben az véletlenül elsült és a lövedék Császár csendőr bal felső lábszárát átfurva, azt súlyosan megsebesítette. Császár csendőr ápolás végett a szolnoki vármegyei kózkórházba szállítattott.

A képviselőházi örséghez, melynek legénysége 60 főből áll, a m. kir. csendőrségtől az alább következő 38 főnyi legénységi állományu egyén vétetett fel: Kaló András (I. sz. cskp.), Portik Péter (II. sz. cskp.), Horváth István II. (III. sz. cskp.), Varga Venczel (IV. sz. cskp.), Csuka Miklós (V. sz. cskp.), Horváth Mihály V. (VI. sz. cskp.) és Deák János (VII. sz. cskp.), örsv. cz. örmesterek; Koréh György (I. sz. cskp.), Tóth Sándor II. (II. sz. cskp.), Fekete Ferencz, Kara Lajos (III. sz. cskp.), Csorba Imre, Szoták György, Nagy Gábor, Kostall József, Tóth Sándor (IV. sz. cskp.), Lacza Adolf, Mészáros Vendel, Vida Antal, Árva Pál (V. sz. cskp.), Kis (Csurgai) József (VI. sz. cskp.), Pál György (VII. sz. cskp.) és Lipcsei Gábor (VIII. sz. cskp.) csendőr cz. örmesterek; Nagy Albert, Méza János (I. sz. cskp.), Farkasdi Lajos, Kovács Lajos, Matys György, Bathó József (III. sz. cskp.), Baróti Péter, Ács István (IV. sz. cskp.), Novák Péter, Kele János (V. sz. cskp.), Nudli János (VI. sz. cskp.), Vida András, Szegedi Márton, Bodor József és Kálmán János (VII. sz. cskp.) csendőrök. Ezek közül Kaló András, Horváth István II., Csuka Miklós, Horváth József V., Kis (Csurgai) József és Deák Jánosnak a főörmesteri állás adományoztatott. Ezek szerint a most felállított parlamenti örség legénységének 60:3 százaléka a m. kir. csendőrségtől vétetett át, a mi a legénységi anyagunk jóságának elvitathatatlan bizonyítékát képezi.

KÜLÖNFÉLÉK.

Az iskola-kerülők ellen. Egy kisebb francia város, Saint-Brien tanácsa olyan határozatot hozott, a mely peldatlan a maga nemében. Az iskolaszék tagjai észrevették, hogy a kis diákok igen sokat mulasztanak. Eleinte olyformán igyekeztek segíteni a bajon, hogy minden kéthárom bétén az iskolába citálták azokat a szülőket, a kiknek a gyermekei gyakrabban szoktak hiányozni. Ez az eljárás nem járt sikerrel. Most aztán Saint-Brien tanácsa drákói szigorúságú lépésre szánta el magát. Kimondotta ugyanis, hogy ezentúl a város rendőrei kötelesek elfogni minden tizenhárom évesnél fiatalabb gyereket, a ki olyan órában mutatkozik az utcán, a mikor az iskolákban előadást tartanak. Természetesen az elfogott gyereket nem viszik a rendőrségre, hanem vagy az iskolába, vagy a szüleinek a lakására. Azt is kimondotta a francia város tanácsa, hogy egyetlen olyan szegényt sem részesít segítségben, kinek a gyermekei azok között szerepelnek, a kik rendetlenül látogatják az iskolát.

Központi háztartás. Nekünk szegény európaiaknak távolról sincs fogalmunk arról a súlyos gondról, a mit az amerikaiak szenvednek a cseléd-kérdés révén. Amerikában ugyanis odáig fajultak a dolgok, hogy ma már csak a legjobbmódú családok engedhetik meg maguknak a cselédtartást. Kerek kétezer koronába kerül tudniillik egyetlenegy cselédnek a tartása. Ezeket a bajokon akar most segíteni Montclairban ötven család, a mely összeállt és próbaként megcsinálta a központi háztartásnak egy bizonyos fajtáját. Érdekes eltérés a kísérletben az, hogy a próbálkozó családok nem egy házban laknak, egymással szemben tehát mindenben függetlenek. A szövöttezők béreltek egy hatalmas konyahelyiséget, szerződtettek egy szakácsot, egy konyhafőnököt, tiz konyhamunkást és tiz szobalányt; vásároltak továbbá két automobilt és egy teljes vacuum-főlszerelést. A szobalányok minden reggel automobilon járnak sorra a lakásokat, elvégzik a család kiszolgálását, rendbe hozzák a hálószoport, aztán mennek tovább; a takarítást elvégzi a vacuum-személyzet. Délben ugyancsak automobilon hordják ki a közös konyháról az ebédet, s este a vacsorát szintén. A szobalányok végzik a felszolgálatot és este az ágyazást. Ezentúl semmi kötelességük nincsen. A szövöttező már üzemben is van és állítólag kitűnően beválik, nemcsak kényelem, hanem költségek szempontjából is. Az egész háztartás nem kerül többé ugyanis évi hetvenezer koronánál, egy családra tehát alig 1400 korona esik.

Tojás-háború. Az amerikai asszonyok Filadelfiában nemrég olyan győzelmet arattak, a melynek még nem volt párja Amerikában. Filadelfiában ugyanis, a tojás ára az utolsó hetekben tuczonként két koronára emelkedett és még ezen az áron is nagy feladat volt frisse tojáshoz jutni. A gazdasszonyok szövetsége több ülésén foglalkozott ezzel az odíózus ügygel. Végre rájöttek, hogy a város hűtőhelyiségeiben több, mint 700 millió tojás fekszik raktáron és miután a tojáskereskedők trösztöt kötöttek, a tojás csak a jelzett magas áron kerülhet piacra. A gazdasszonyok szövetsége tehát felhatalmazta néhány erélyes és vállalkozó tagját, hogy lépjenek érintkezésbe más amerikai városokkal és vásároljanak méltányos áron annyi tojást, a mennyit csak bírnak. A vásár sikerült és Filadelfia vásárló közönségének nemsokára módjában állt darabonként 8 fillérért tojást szerezni.

A tojást városszerte árulták: a szövetségi tagok lakásán, az összes üzletekben, még olyan belyeken is, a hol azelőtt tojással nem kereskedtek, végre pedig egy óriási kioszkban, a melyet a polgármester engedélyével a városháza előtt emeltek és alig egy hónap elteltével a trösztöt megadásra kényszerítették, úgy hogy a tojás ára tuczonként, egy koronára apadt le. A gazdasszonyok erélyes harcza következtében, felületes számítás szerint Filadelfia lakossága egy hónap alatt egymillió és kétszázezer koronát takarított meg a tojásvásárlással.

Norfolki hattyutenyésztés. A norfolki grófságban levő Norvich város már évszázadok óta bíres a hattyutenyésztésről, mely olyan arányu, hogy az egész világon hasonló nem található. Az első hattyú, — állítólag — oroszlánszívű Richárd alatt került Angliába. Az angolok már akkor rájöttek, hogy a fiatal hattyúk húsa igen izletes és Norvichban még ma is úgy árulják a hattyúkat, mint nálunk a libákat. Régebben olyan keresettek voltak, hogy a hattyúk tenyésztésére egyes intézetek és családok szabadalmat kaptak a királytól, mely szabadság a családban örökölhető volt. Erzsébet királyné alatt 900 ilyen szabadság állt fenn és minden tenyésztő intézetnek külön jelvénye a hattyúk csőrén volt feltüntetve. A ma létező tenyésztő intézetek körülbelül tizenkét tulajdonos birtokában vannak: ezek közé tartoznak lord Roseberry, Lothian márk, a város polgármestere és egy nagy korbáz. A hattyúk rendesen a szabadban, a Yare-folyón és a közeli mocsarakban rakják le tojásaikat. A fiatal hattyúk elfogása nem épen könnyű munka, mert az öregek a legnagyobb gonddal és heveséggel oltalmazzák, de azért az összes fiatalokat elfogják, hogy csőreikre égessék az ismertető jelet. Egy fiatal hattyú ára 30 és 50 korona közt váltakozik.

Bőkezű koldus. Néhány nappal ezelőtt Prágában a villamos elütött egy városszerte ismert koldust, a ki a szerencsétlenség következtében meghalt. Rongyos ruhájában megtalálták végrendeletét, a melyben egy háztulajdonosnak, a kinél egy fűtetlen kamrában többször menedéket talált, ha erőtlően összeroskadt, 500 koronát hagyott, egy asszonyra, a ki hébe-korba tiszta fehérenemű váltására kényszerítette, 200 koronát, arra a rendőrszobára, a hová koldulás és részegség miatt viték s a hol kialbatta magát, 200 koronát, egy rendőrnök, a ki száznál többször bevitte, 100 koronát, s egy családuknak, a hol alamizsnát kért, de következetesen kidozták, 40 koronát hagyott. Nem újság ma már, hogy koldus után jelentős vagyon maradt, a prágai koldus hagyományán se csodálkozott el senki. A különös a jelen esetben az volt, hogy a koldus csakugyan koldus-szegényen halt meg, nem volt egy fillérje sem; végrendeletét is csak azért készítette el, hogy megboszszantsa vele azokat, a kiken életében nem tudott bosszút venni.

Amerikai vicz a pesti háziúrról. Tanulmányúton járt Amerikában a pesti báziúr. A mint a newyorki házak között kóborolt, egyszer csak egy úgynevezett felhőkarczolt pillantott meg. A 16 emeletes ház ropant tiszteletet ébresztett a pesti báziúrban, a ki meglepésében így sóhajtott fel: — Ez már aztán ház. Itt, mire az ember a stájerolást a tetőig elvégzi, alulról már újra kezdheti.

Szerkesztői üzenetek.

A szerkesztőség a szolgálattal kapcsolatos kérdésekre és névtelen levelekre nem válaszol, kéziratot vissza nem ad, levélben pedig csak igen kivételes oly esetekben válaszol, ha a válasz — kegyességénél fogva — nyilvánosan meg nem adható. Kérjük ennél fogva olvasóinkat, hogy leveleikkel bélyeget ne küldjenek.

Türelmem. 1. Nem ismerjük az említett egyesület alapszabályait. 2. Végielgítésre, ha csak egyéb beszámítható szolgálati ideje nincsen.

Tilos. 1. Nincs megengedve. 2. Az őrsparancsnok.

1. j. 1. Kérdése összeg megtérítése iránti igényeit csak a szárnyparancsnokság intézheti el. 2. Az, aki a megoldást nem találta jónak, bizonyára megadja majd a kellő felvilágosítást is.

Nyugdíjat eszközöl. Nyújtson be egy kérvényt a helyügyminiszter urhez.

6715. 1. M. kir. állami hivatal. 2. Forduljanak előjáró szakszparancsnokukhoz.

3330. G. Nyen czimen a csendőr zsoldjából levonások nem eszközölhetők.

Határszéli csendőr. 1. A próbaszolgálatra való behívás már megtörtént. 2. Nem lehet. 3. Rendfokozatonkipt és évenként 100 koronával emelkedett.

1880. 1—2. Bármelyik póstánál megtudhatja. 3. A 12. év második felében kérheti. 4. Néhány hét.

1000. Tisza Lajos, 1883-ban.

Április 6. Ha kellő indokai vannak, kérheti.

Óreg csendőr 100. Nem érünk rá utána járni.

6633. Csak a reá eső és a befizetett összeg arányának megfelelő összeg vonatkozik le.

Dunántúl. Az idézett pont nem vonatkozik a csendőrségre. Az ön esetében azonban — talán annak idején — felségkérvénynyel lehet a visszlást keresni.

Óreg csendőr. Beszámít.

9999 K. Az első esetben nem követ el erőszakot senki és semmi ellen; a másik esetben igen.

Sabri. 1. Az igényjogosultsági igazolvány elnyeréséhez előírt szolgálati idő megszakítások által érintve nincs, vagyis az összes tényleges szolgálati idő számít. A 12. szolgálati év második felében megkaphatja. 2. 30 napi megszakításnál beszámít az előző szolgálat.

Sorsjegyei nem nyertek: 5. D. E.; Romény 2.; Brateán j. őrn.

HIVATALOS RÉSZ.

SZEMÉLYI ÜGYEK.

Legfelsőbb elhatározás.

Ő császári és apostoli királyi Felsége 1913. évi márhó 16-án Bécsben kelt legfelsőbb elhatározásával:

Binder Frigyes nyugállományu csendőrfőhadnagy-számvivőnek, a százados-számvivői czimel és jelleget díjmentesen legkegyelmesebben adományozni méltóztatott.

Kinevezettek:

1913 április hó 1-ével:

csendőr járásörmesterekké:

Bíró János I.	örmester (1. rangszám) és
Erős Antal	" (2. ") a VII.,
Ágoston János	" (3. ") a VIII.,
Ligacs István	" (4. ") a IV. és
Járdánházy Gábor	" (5. ") a III. sz.

csendőrkerület állományában.

Áthelyezettek:

1913 április hó 16-ával:

Schneider Gáspár III. számú csendőrkerületbeli járásörmester, óbecsei járásparancsnok, hasonló minőségben a VI. számú csendőrkerülethez Lengyeltótiába;

Zilles János VIII. számú csendőrkerületbeli járásörmester, fehérgyarmati járásparancsnok, hasonló minőségben a IV. számú csendőrkerülethez Halmiba;

Dénes István II. számú csendőrkerületbeli járásörmester, kiskundorozsmai járásparancsnok, hasonló minőségben a VI. számú csendőrkerülethez Tétre;

Éltás Ferencz V. számú csendőrkerületbeli járásörmester ógyallai járásparancsnok, hasonló minőségben a VIII. számú csendőrkerülethez Fehérgyarmatra;

Villamos és gőzerőre berendezett gyár távolról nem képes ilyesmi finom és jó hangszert szállítani, mint **REMÉNYI MIHÁLY**, a Ludovika Akadémia házi hangszerkészítője. Azért ne vásároljon semmiféle hangszert, legyen az hegedű, gordonka, ezimbalom, harmonium, harmonika, fa-, rézfúvó-hangszer, húr, stb., míg **Reményi** legújabb kéregyékét át nem olvasta, mely ingyen és bérmentve küldetik **Budapestről, Király-u. 58.** külső költségvetés díjlanul. Kivétel a világ minden részébe nagyobb és kisebbben. Az összes hangszerek javítása szakszerűen és ilyesmi. — Minden hangszerről külön külön árjegyzék kerendő.

36

Magyar Köztisztviselők és Állami Alkalmazottak Takarékpénztára

Köztisztviselői kölcsönök törlesztése.

Előlegek értékpapírokra.

Családi házak és telepek létesítése.

résztvénytársaság

Budapest, VII., Erzsébet-körut 12.

— Telefon 153-44. szám. —

Alaptőke 1.000,000 korona.

Kölcsönök lakbérletiltás ellenében.

Külföldi pénznemek vétele és eladása.

Fellegadunk betéteket takarékpénztári könyvecskére. 1. Oly takarékbetétek után, melyeket hat hónapi felmondási idő leköltése mellett helyeznek el intézetünkkel. 2. Oly takarékbetéti kamatot fizetünk (A tőkekamatadólevonásával.) 3. Oly takarékbetéti után, melynek a betevő az 1. pontban jelzett felmondási időt ki nem kóti, 5/100 (öt és fél) betéti kamatot fizetünk. (A tőkekamatadó levonásával.)

Előleggel nyújtunk értékpapírokra, sorsjegyekre, vidéki Intézetek részvényekre.

Személyi kölcsönöket folyósítunk kezesség mellett vagy jelzálogos biztosíték ellenében. Jutányos kamattétel mellett. Utalványok, intézkvények és chequék beszedését elvállaljuk igen mérsékelt költségek felszámításával. Vesszünk és eladunk értékpapírokat, idegen pénzeket.

Kázmér Ferencz V. számú esendőrkerületbeli járás-örmester, nagybicscei járásparancsnok, hasonló minőségben a IV. számú esendőrkerülethez Szikszóra:

Putz Gottfried III. számú esendőrkerületbeli törzsörmester, a budapesti pótszírnytól műmesteri minőségben a m. kir. esendőrségi felszerelési anyagraktárhoz.

Okiratilag megdicsértettek:

A magyar szent korona országaihoz tartozó esendőrség felügyelője által:

Molnár Géza járásörmester, Buday Mihály törzsörmester és Takács János I. őrsvezető ez. örmester, valamennyien a VI. számú esendőrkerület állományában, hosszas szolgálatuk alatt kifejtett eredményes tevékenységükért.

A m. kir. III. számú esendőrkerületi parancsnokság által:

Cserős Károly esendőr, a közbiztonsági szolgálat terén általában kifejtett eredményes tevékenységeért, de különösen a gyöngyösi Szent Ferencz-rendi szerzetesek zárdájában levő sirbolt és a Gyöngyösön állomásozó 15. buszárezred anyagraktárába történt betörések tetteseinek, részben előljáró járásparancsnokának vezetése alatt, részben pedig önállóan fáradságot nem ismerő buzgalommal fogatosított kinyomozásáért és az igazságszolgáltatás kezébe való juttatásáért, nemkülönben az eltulajdonított tárgyaknak nagyrészbéli előkerítéseért.

Szabó Sándor I. őrsvezető ez. örmester, hosszas esendőrségi szolgálati ideje alatt úgy a közbiztonsági szolgálat terén, mint irodai alkalmazásban mindenkor tanusított lankadatlan szorgalmáért, igen eredményes tevékenységeért és megbízhatóságáért, nemkülönben előljáró szárnyparancsnokának önzetlen és hatbatós támogatásáért és mindenkor tanusított példás magatartásáért.

Grinvalszky Károly őrsvezető ez. örmester, hosszas esendőrségi szolgálati ideje alatt a közbiztonsági szolgálatban mindenkor kifejtett buzgalmaért, igen eredményes és fáradságtalan tevékenységeért, alárendeltjeinek helyes és célirányos vezetéseért és oktatásáért, nemkülönben példás magaviseleteért.

Bóné Sándor őrsvezető ez. örmester, a közbiztonsági szolgálat terén, hosszas esendőrségi szolgálati ideje alatt mindenkor tanusított ernyedetlen buzgalmaért, eredményes tevékenységeért, őrsének példás rendbentartásáért, alárendeltjeinek helyes befolyásolása, oktatása és fegyelmezéseért, nemkülönben példás magatartásáért.

Ökrös János őrsvezető ez. örmester és Pál Mihály esendőr ez. örmester, a közbiztonsági szolgálat terén általában kifejtett eredményes tevékenységükért, de különösen Mibala István ujszászi lakos pályaőr kárára 1000 korona kárértékben elkövetett szarvasmarhalopás tetteseinek igen fáradságos, hosszú időn át nagy leleményességgel és szakértelemmel vezetett nyomozás során történt kiderítéseért és az igazságszolgáltatás kezébe való juttatásáért, nemkülönben az eltulajdonított szarvasmarhák előkerítéseért.

Kovács Matyás járásörmester, a néhai Jaksó István volt dusnoki lakos sérelmére alkövetett rablógyilkosság tetteseinek fáradságot nem ismerő buzgalommal történt kiderítéseért és az igazságszolgáltatás kezébe való juttatásáért.

A m. kir. VIII. számú esendőrkerületi parancsnokság által:

Kudor András őrsvezető ez. örmester, 12 évet meghaladó esendőrségi szolgálati ideje alatt, a közbiztonsági szolgálatban fáradságot nem ismerő kitartással, buzgalommal és szakértelemmel teljesített eredményes szolgálatiért, alárendeltjeinek helyes és célirányos vezetéseért és neveléseért, nemkülönben jó magaviseleteért.

Szántó Tivadar őrsvezető ez. örmester, a közbiztonsági szolgálatban 11 évi esendőrségi szolgálati ideje alatt fáradságot nem ismerő kitartással, buzgalommal és szakértelemmel teljesített eredményes szolgálatiért, őrsének rendben tartásáért, nemkülönben alárendeltjeinek helyes és célirányos neveléseért, vezetéséért, valamint jó magaviseleteért.

Orosz János őrsvezető ez. örmester, 12 évet meghaladó esendőrségi szolgálati ideje alatt, a közbiztonsági szolgálatban minden alkalommal fáradságot nem ismerő kitartással, lankadatlan buzgalommal, szakértelemmel teljesített eredményes szolgálatiért, alárendeltjeinek helyes és célirányos vezetéseért és neveléseért, nemkülönben őrsének rendben tartásáért és kifogástalan magaviseletéért.

Hagymási Imre őrsvezető ez. örmester, a múlt év február és szeptember havában a Tisza, Szamos folyó és Tur-patak megáradása alkalmával, a személy és vagyon megmentése körül s általában a közbiztonsági szolgálatban 12 évi esendőrségi szolgálati ideje alatt, fáradságot nem ismerő kitartással, buzgalommal és szakértelemmel teljesített hasznos és eredményes tevékenységeért, nemkülönben kifogástalan magaviseletéért.

Rozsnyai János esendőr ez. örmester, nyolcz évet meghaladó esendőrségi szolgálati ideje alatt, a közbiztonsági szolgálatban minden alkalommal fáradságot nem ismerő kitartással, buzgalommal és szakértelemmel teljesített eredményes szolgálatiért, alárendeltjeinek helyes és célirányos vezetéseért, nemkülönben kifogástalan magaviseletéért.

Kiss János esendőr ez. örmester, nyolcz évet meghaladó esendőrségi szolgálati ideje alatt, a közbiztonsági szolgálatban minden alkalommal fáradságot nem ismerő kitartással, ernyedetlen buzgalommal és szakértelemmel teljesített eredményes szolgálatiért, alárendeltjeinek helyes és célirányos vezetéseért, valamint kifogástalan magaviseletéért.

Nyilvánosan megdicsértettek:

A m. kir. III. számú esendőrkerületi parancsnokság által:

Matus György, Tokarcsik József és Ilies József esendőrök, a közbiztonsági szolgálat terén általában kifejtett

eredményes tevékenységükért, de különösen a gyöngyösi Szent Ferencz-rendi szerzetesek zárdájában levő sirboltba történt betörés tettesének kinyomozásánál, a nyomozást vezető járásparancsnokuknak hathatós és eredményes támogatásáért.

Molner Gyula csendőr, a közbiztonsági szolgálat terén általában kifejtett eredményes tevékenységeért, de különösen a Gyöngyösön állomásozó cs. és kir. 15. huszárezred anyagraktárába történt betörés tettesének kinyomozásánál és az el tulajdonított tárgyak előkerítésénél, járőrvezetőjének hathatós és eredményes támogatásáért.

Mayer Mihály, König Károly, Lóth Ferencz, Kiss Mihály és Nagy Miklós csendőrök, a közbiztonsági szolgálatban mindenkor tanúsított kiválóan buzgó és eredményes tevékenységükért, megbízhatóságukért, őrsparancsnokuknak hathatós és önzetlen támogatásáért, nemkülönben példás magatartásukért.

Mikus Pál csendőr, a közbiztonsági szolgálat terén általában kifejtett eredményes tevékenységeért, de különösen Mihala István ujjazási lakos pályáőr kárára 1000 korona kárértékben elkövetett szarvasmarhalopás tettesének hosszú időn át tartott és igen fáradságos nyomozás során történt kiderítésénél előljáró őrsparancsnokának hathatós és eredményes támogatásáért.

Kajtár Péter csendőr ez. őrmester, Kovács Miklós és Roska Imre csendőrök, a néhai Jaksó István volt dunoki lakos sérelmére elkövetett rablógyilkosság tettesének kinyomozásánál előljáró járásparancsnokuknak hathatós és eredményes támogatásáért.

A m. kir. VI. számú csendőrkerületi parancsnokság által:

Bárany Mihály, Gábel Dénes, Staudt Antal, Jánossy Rudolf, Kárpáti József, Németh Mihály, Imre József, Horváth Ferencz IX., Deák István, Horváth Lajos I., Kelemen János I., Keresmár Lajos, Molnár János, Szőke István őrsvezető ez. őrmesterek. Döbrösi István, Szabó József I., Beréni György I., Varga Ferencz III., Kardos István II., Szücs Imre, Garai Lajos, Tomik István csendőr ez. őrmesterek, Csökli Gábor, Herbály Lukács, Homola Ferencz, Czvikli Lajos, Lukács Imre, Kosztolányi Lórá, Farkas János, Stropka Boldizsár és Szabó Lajos csendőrök, hosszas csendőrségi szolgálati idejük alatt a közbiztonsági szolgálat terén általában kifejtett buzgó és eredményes tevékenységükért.

A m. kir. VIII. számú csendőrkerületi parancsnokság által:

Durkó Gábor járásőrmester, minden alkalommal fáradságot nem ismerő kitartással és buzgalommal teljesített eredményes szolgálatáért, alárendeltjeinek helyes és célirányos vezetéseért és neveléséért, nemkülönben jó magaviseletéért.

Dén János csendőr ez. őrmester, a közbiztonsági szolgálatban hét évet meghaladó csendőrségi szolgálati ideje alatt, minden alkalommal fáradságot nem ismerő kitartással, buzgalommal és szakértelemmel teljesített eredményes szolgálatáért, nemkülönben alárendeltjeinek helyes és célirányos vezetéseért és kifogástalan magaviseletéért.

Nyikorucz János csendőr, a múlt évi február és szeptember havában, a Tisza, Szamos folyók és Tur-patak megáradása alkalmával, a személy és vagyonmentése körül fáradságot nem ismerő kitartással és ernyedetlen buzgalommal teljesített eredményes szolgálatáért.

Előléptetett

1913 április hó 1-ével:

a m. kir. V. számú csendőrkerület állományában:

Lády Gyula, Balga István, Végh Pál, Lamperth Lajos, Felber Elek, Szabó Béla, Boross Imre és Selincezi Pál őrsvezető ez. őrmesterek, *őrmesterekké*;

Farkas Balázs, Olejka János, Bálint György, Strete Demeter, Szalay Imre, Fürst Mór, Szerencse Péter, Tefner Frigyes, Zsigó József, Szabó Mihály, Farkas György L., Krászesenics Géza, Sántha János, Szabó András, Hulik János és Diósi Rezső csendőr ez. őrmesterek, *őrsvezető ez. őrmesterekké*.

Csendőrségi kalapborítók

á 1 kor. 60 fill.

Íróasztalra dobozok á 8 kor.

Íróasztalra rekesz-fedőlapok

60 és 80 fillér.

Mindazeket előírás szerinti méretek szerint és előírásnak megfelelő kékpészelt papírossal bevonna — ajánl

Makó Károly könyvnyomda és dobozgyártó, Brassó.

Húsz koronán felüli megrendelések portómentesek.

VÁRNAY ÉS FIA

Budapest, VI., Liszt Ferencz-tér 9. szám.

Nyári szürke keztyűk és felszerelési tárgyak állandóan kaphatók.

Minden csendőrrérendkívül fontos! Most jelent meg.

AZ ÚJ NYUGDIJTÖRVÉNY

(1912. LXV. t.-cz.). — Magyarázatokkal ellátta Dr. DÁNOS ÁRPÁD miniszteri fogalmazó. — Ára 1 kor. 50 fill.

Könyvnyomda, könyv-, papir- és írószer-kereskedés, a magyar kir. csendőrségi hivatalos nyomtatványok legnagyobb raktára.